

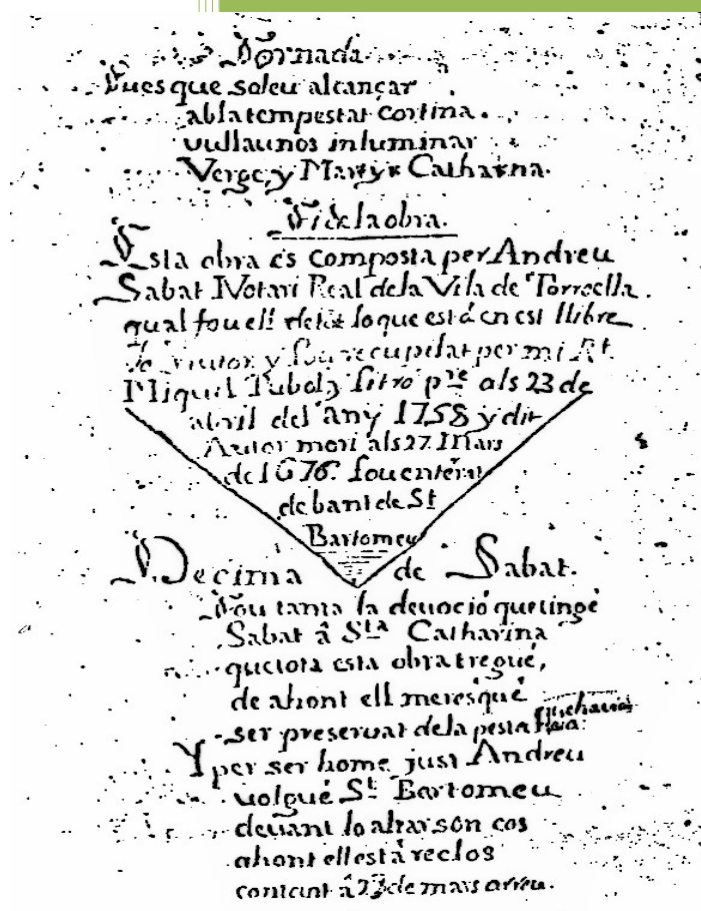
«HISTÒRIA DE SANTA CATERINA»

LLIBRE PRIMER.

Obra composta per Andreu Sàbat i recopilada per Miquel Púbol i Litró al 23 d'Abril de 1758.

Portada de la còpia de Josep Xargay i Pi.

Darrera pàgina de la còpia de Miquel Púbol i Litró.

Xavier Mundet i Tarrés, transcripció any 2000.
Josep Masó i Prim, actualització any 2024.

AL Lector.

Mirabilis est Deus in sanctis suis. digue lo Profeta
rey en lo Psalm 66. ab gran raho perque ueritade-
rament es lo Senyor admirable en tota la terra, y en
totas las cosas que son obra de sas mans com ho can-
ta lo dit profeta en lo psalm 8. empero molt mas
auenturadament resplan dex la sua omnipotencia,
providencia, sabiduria, y bondat, en les animas y
virtuts dels Santos, en un mosquit en un abella en
un cuch de Seda, y en altres Criaturas terrenas, y
uils es Deus admirable. y en las cosas minimas se
muestra gran en sobra manera, o arte, Soberania, y
uirtudes se descubran vostres infinitos rayos
de su gloria, y singular armonia, y disposicio de tantas
y tan diversas cosas, tan hermosas, tan raras, tan
bellas, y tan exquisitas que cada una si se considera
por sola per si suspen, y arrebatada qualsevol remon-
tar entremont, y solas juntas lo traheya de si, per
adorar ab una alguna admiracion abor las alas y
se reueren y humille en lo acatament de aquel
que tal obra por su Suo, y volque fer per ades-
perar nosres Cors per estas cosas visibles ala

AL LECTOR

Mirabilis est Deus in sanctis suis, digué lo Profeta Rey, en lo psalm 61, ab gran raho, perque verdaderament es lo Senyor admirable en tota la terra y en todas las cosas que son obras de sas mans, com ho canta lo dit profeta, en lo psalm 8, empero molt mes aventetjadament resplandeix la sua omnipotencia, providencia, sabiduria y bondat, en las animas y virtuds dels Sants, en un mosquit, en una abella, en un cuch de seda y en altres Criatures terranes y vils, es Deu admirable y en las cosas minimas se mostra en sobra manera artifice Soberany.....se descobran vostres infinits tresors.....máquina del ab tanta misericordia y singular armonia y disposición de tantas y tantas cosas, tant hermosas, tant raras, tant vellas y tant coquetas, que cada una si se considerá por sola si suspen y arrebatá qualsevol remontar enteniment y solas juntas lo trahuen de si, perque ab una deguda admiració, abat las alas y se rendeix y humila en lo acatament de aquell Sr., que tal obra pogué Sabé y volgué fer, per a despertar nostres Cors per estas cosas visibles a la

contemplació de les invisibles y de sas infinitas per-
feccions; mes sens dupte que enninguna cosa des-
tas visibles, ni en totas juntas se veu tant la grande-
sa de la gracia y bondat de Deu com en una sola an-
ima de un Sant. No solament per que ninguna obra
de la naturalesa pot igualar alas obras de gracia y sob-
re naturals, sino també per que totas las altres obras
son com un miro, y Soble del Sanyer y el Sant.
esta image y semblança, temple seu amic, y fill seu
ab lo qual se entrec y regala, y també per que la
santedat que re nolate de si ni per si sino per la
sanch de Christo que derrama en la Creu per fer
lo Sant, de tota ni la terra abraza sa fertilitat
y abon dancia de tanta varietat de flors fruytes,
plantes, y animals, ni la immensitat del mar ocea-
no ab tanta copia de peixos, y monstruos, ni lo
ayre ab la diversitat de ausells ni lo loch ab sos
vions raigs, y llamps, ni lo mateix Cel que ab la cla-
redat, ni curs del Sol, ni de la Lluna, y las estrellas
causa tans maravillosos affectes en estas cosas.
inferiors, y nos predica tant la grandesa, y gloria.
de Deu com la anima de un Sant en la qual Deu fa

5
se habitacio com a casa sua propia, y reposa com
en son llit y ab ella se abraza com ab la esposa sua
noy hallenga de home que puga explicar, ni en-
tinent de angel que puga compendrer el ara-
mor que nostre Sr. Deu te a una anima casta, y pu-
ra que transformada a ell viu ala terra ab lo cos
y ab lo cor al Cel esta anima la honra y glorifica
mes que totas las criaturas corporals esta reb los
tresors de sa gracia, esta es retrato de Deu espil de
sa bondat traslat de ses perfeccions, y companya
y participant de sa divina naturalesa, y si Deu en
quiscun de sos santis y animas justas es admira-
ble, quant admirable sera en la gloriosa verge y
martyr Sta Catharina sa divina esposa de ell tant
volguda, de la reyna del Cel y terra tant amada, de
tota la Cort celestial tant estimada, y de la iglesia
nostra mare tant celebrada per ser tant gran Santa
y hauerla Deu dotada en vida de tantas perfeccions
y en lo Cel de tantas coronas. Ya considero que
lector me respondra com te de esser mes admira-
ble lo Sr. en la divina Sta Catharina que als de-
mes Santis, y Santas del paradis essent totas
animas justas, y esposas de Iesu christ: al qual

contemplació de las invisibles, y de sas infinitas perfeccions, mes sens dubte que en ninguna cosas d'essas visibles, ni en totes juntas se veuen la grandesa y bondat de Deu, como en una sola anima de un Sant. No solament porque ninguna obra de la naturaleza pot igualar a las obras de gracia y sobre naturals, sino també porque totes las altres obras son com un rastre y Sopló del Senyor, y el Sant es la imatge y semblança, temple seu, amich y fill seu, ab lo que se entreté y regala, y també porque la santedat que te no la de si ni per si, sino per la sanch de Christo que derramá en la Creu per ferlo Sant, de hont ni la terra abrota sa fertilitat, y abon dansia de tanta varietat de flors, fruytes, plantes y animals, ni la immensitat del mar oceano ab tanta copia de peixos, y monstros, ni lo ayre ab la diversitat de ausells, ni lo foch ab sos vons raigs y llamps, ni lo mateix Cel que ab la claredat, ni curs de Sol, ni de la Lluna y las estrellas, causa tans marevallosos affectes en estas cosas inferiors, y nos predica tant la grandesa y la gloria de Deu, com la anima de un Sant, en la qual Deu fá

sa havitació com a casa sua propia, y reposa com en son llit y ab ella sabrasa com ab sa esposa sua, noy ha llenga de home que puga explicar, ni enteniment de angel que puga comprendre el amor que nostre Sr. Deu, te a una anima casta y pura, que transformada a ell viu a la terra ab lo cos y ab lo cor al Cel, esta anima la honra y glorifica mes que totes las criaturas corporals, est reb los tresors de sa gracia, esta es retrats de Deu, espil de sa bondat, traslat de ses perfeccions y companya y participant de sa divina naturaleza, y si Deu en quiscun de sos Sants y animas justas es admirable, quant admirable será la gloriosa verge y martyr Sta. Catharina, sa divina esposa, de ell tant volguda, de la reyna del Cel y Terra tant amada, de tota la Cort celestial, tant estimada, y de la iglesia nostra mare tant celebrada, per ser tant gran Santa y haverla Deu dotada en vida de tantas perfeccions y en lo Cel de tantas coronas. Ya considero que el lector me respondrá com te de esser mes admirable lo Sr. en la Divina Sta. Catharina, que als demes Sants y Santas del paradís, essent totes animas justas y esposas de Jesuchrist, al qual

6 Responch lo que diu la Sagrada escriptura en lo
tercer llibre dels Reys que lo Sapiētissim Sa-
lamō (figurat a nostre Deu) tenia moltes esposas
y molters, y així era la voluntat de deu que a uns
donaba llicencia, y a altres no com ho diu S^t Hy-
eronim que peccā Lamech casanse juntament
ab dos mulles notenint llicencia de Deu per fer-
com la tingueren David, Abraham Jacob teis patri-
arcas, y estimats de Deu, y altres tant en l'hebreu
tal com en l'hebreu escriptura y la llingua lo dicit Salamo
lo qual sobrapujá als demes, y uelque ostentat sa
grandeza en est cas, y estas mulles eren en dos ma-
neras las unas se anomenauen mulles o reynas si
ells eren Reys, y altres se deyan Concubinas, y abe-
que se anomenassen ab aquest nom eran legitimas
y uerdaaderas mulles y era uerdaadera y legitim lo
matrimoni sino ques diferenciauen en casa, y les
altres anomenadas concubinas seruien en dita ca-
sa, y eran de menos nom y autoritat y tenia Salamo
de molters principals, o reynas set centas, y les Con-
cubinas tres centas, y entre tolas hi havia una que
era filla del Rey Pharaoh de Egipte la qual esti-
mava, y uolia mes que les demes, o sos que excedia

en l'linge alas demes, o que excedis en discre-
cio, hermosura, y belleza, y se ha de pensar te-
nia una cosa o altre, y per demostrar lo quāt
la amava mes que ales altres li feu, y fabri-
cá casa apart, y ab la grandeza de la casa, y cri-
ats que la seruien, y ab les demes cosas auen-
tatjades alas demes se ueya la voluntat del
Rey Salamo mes que ales altres, y a queixa se
anomena la Reyna, y Moller de Salamo no
 obstant que totes les demes ho eran. Del mateix
eix modo nostre St Deu Jesu christ te mol-
tas donzellas Santas, y esposas suas, empero
se podien anomenar unas de menos nom que
les altres com son les que estan en aquest mon
en gracia sua, y lo serueixen, altres mes alt-
nom que son las que ja reynan en lo cel, y
entre tolas estas priua ab ell la Verge Reyna y
Martyr Sta Catharina Alexandrina: que es
com ab Salamo priuaba la filla del Rey Phara-
ho de Egipte per ser filla de Rey, y de alt en-
teniment y hermosura, y en extrema mane-
ra, així, y del mateix modo ab Jesu christ
priua la verge reyna, y martyr Santa Catha-
rina.

responch lo que diu la Sagrada escriptura en lo tercer llibre del Reys, que lo Sapientissim Salomó (figurat a nostre Deu) tenia moltes esposas y mollers, y aixi era la voluntat de Deu, que a uns donaba llicencia y á altres no, com ho diu St. Hyeronim, que pecá Lamech casanse juntament ab dos mullers no tenint llicencia de Deu per fero, com la tingueren David, Abraham, Jacob, tots patriarcas y estimats de Deu, y altres tant en la lley natural com en la lley escrita, y la tingué lo dit Salomó lo qual sobrapujá als demes, y volgue ostentar sa grandesa en est cas, y estas mullers eran de dos maneres, les unas se anomenaven mullers o reynas si ells eren Reys, y altres se deyan Concubinas, y ab que se anomenassen ab aquest nom eran legitimas y verdaderas mullers, y era verdader y legitim lo matrimoni, sino que diferenciaven en casa, y les altres anomenadas concubinas servian en dita casa, y eren de menos nom y autoritat, y tenia Salomó de mullers principals o Reynas, setcentas, y les concubines trescentas, entre totas hi havia una que era filla del Rey Fharaho de Egipte, la qual estimava , y volia mes que les demes, o fos que excedia

en llinatge a las demes, o que excedis en discreció, hermosura y belleza, y se ha de pensar tenia una cosa o altre, y per demostrar lo quant la amava mes que a les altres li feu, y fabricá casa apart, y ab la grandesa de la casa y criats que la servien, y ab les demes cosas aventatjades a las demes se veyia la voluntat del Rey Salomó mes que a les altres, y aqueixa se anomenava la Reyna y Moller de Salomó, no obstant que totes les demes lo eran, del mateix modo nostre Sr. Deu lesuchrist te moltes donzellas Santas y esposas suas, empero se poden anomenar unas de menos nom que les altres com son les que estan en aquest mon en gracia sua, y lo serveixen, altres mes alt nom que son las que ja reynan en lo Cel, y entre totas estas priva ab ell la Verge y Martyr Sta. Catharina Alexandrina, que com ab Salomó privaba la filla del Rey Pharahó de Egipte, per ser filla de Rey, y de alt enteniment y hermosura y en extrema manera, aixi y del mateix modo ab lesuchrist, priva la verge reyna y martyr Santa Catharina

per ser de Alexanchia que es en lo Egipte per
ser filla de Rey, y per ser avisada, y de alt enten-
ment, y hermosura tot en extrem, y esta que ab-
solutament se pot dir esposa de Iesu christ
per esserse Deu desposat ab ella en presensia
de sa mare Santissima tans Angels, y Sans, y
Santas del Paradis, y en senyal de Mariamo-
ni li posà un anell al dit de summa bellesa, en
llargament se dirà en la sua Vida de tant ve
del tot figurarse la filla del Rey Pharaó
y ser la reyna de las reynas contra las mull-
ers de Salamo, y per so ferli Salamo Casa
de part. Yaixi Iesu christ nostre deu feu ca-
sa apart ala Verge, y Martyr Sta Catharina
donantli molts lletnats, y Savis ques conver-
tiren per sa ocasio ala sua Santa fe, y evange-
li, y coronats de martyri que foren antes que
ella al Cel que fou com a comensar los apo-
stolos apart de la casa avia de estar Catharina
y també la Moller del Emperador Maximi-
no, y son Capita ab dos cents Soldats tots con-
vertits per ocasio sua ala Sta fe y tots mar-
tyrisats que tot era sobranla de animas per

prepararli la Casa, y feria semblant al Ver-
dader Deu, que quant puja en lo Cel lie-
vaba gran acompanyament de martyrs ^{48.}
com de tot llargament direm ab lo present ^{12m.}
llibre y aixi no se espantara lo lector de que ^{6m.}
haja dit quant es estat es y sera Deu admi-
rable en la Verge, y martyr Sta Catharina.
y quantas marauellas, y miracles ha obrats
Si per son medi que los grechs la anomenen
la gran Santa Catharina per les merces rebuda
de deu nostre S^r per sa intercesio en la conqu-
ista de la terra S^r, y ab lo mateix nom la ano-
menam en tota la christi en dat per los benefici
reben de Deu Senyor nostre a intercesio de di-
ta Sta Catharina, y si per merces rebudas de la
ma de deu a intercesio de dita Sta Catharina es-
anomenada gran Sta. No me admiro que en
quest Emporta y especialment en la villa de torre-
dia de mongri, y llochis circumvahins sia ano-
menada la gran Santa Catharina vahent las
grans merces tenen rebudas de Deu per son
medi, y si de merces rebudas nax anomenarla
la gran Sta Catharina be puch jo anomenarla ab

per ser de Alexandria que es lo Egipte per ser filla de Rey, y per ser avisada y de alt enteniment y hermosura, tot en extrem, y es la que absolutament por dir esposa de Iesuchrist, per esserse Deu desposat ab ella, en presensia de sa mare Santissima, Angels y Sants y Santas del Paradis, y en senyal de Matrimoni li posa un anell al dit de summa bellesa com llargament se diré en la sua Vida de hont ve tot del figuranse la filla del Rey Fharaho y ser la reynas de las reynas entra las mullers de Salomó, y per so ferti Salomó, casa de part. Y aixi Iesuchrist nostre Deu, feu casa apart a la Verge y Martyr Santa Catharina donantli molts lletrats y Savis ques convertien per sa ocasió a la sua Santa Fe y evangeli, y coronats de martyri que foren antes que ella al Cel, que fou com a comensar los aposentos apart de la casa avia de estar Catharina y tambe la moller del Emperador Maximino y son Capitâ ab dos cents Soldats, tots convertits per ocasió sua a la Sta. Fe y tots martyrisats, que tot era sobrada de animas per

prepararli la casa y feria semblant al Verdader Deu, que quant puja en lo Cel llevaba gran acompanyament de martyrs, com de tot llargament direm ab lo present llibre, y aixi no se espantaré lo lector de que haja dit quant es estat es y sera Deu admirable en la Verge y martyr Sta. Catharina, y quantas maravellas y miracles ha obrats lo Sr. per son medi que los grechs la anomenaven la gran Santa Catharina, per las merces rebudas de Deu nostre Sr. per sa intercesió en la conquesta de la terra Sta., y ab lo mateix nom la anomena tota la cristiandat, per los beneficis reben de Deu Senyor nostre a intercesió de dita Sta. Catharina, y si per merces rebudas de la ma de Deu a intercesió de dita Sta. Catharina es anomenada gran Sta. No me admiro que en quest Empordá y especialment en la Vila de Torroella de Mongri y llochcs circunvahins sia anomenada la gran Santa Catharina, vahent las grans merces tenen rebudes de Deu per son medi y si de merces rebudas naix anomenar la gran Sta. Catharina, be puc jo anomenarla

lo. ab nomi superlatu de Santissima puix estich tu:
sobrat de merces me ha fetas Deu nostre Sr a
intercessio de dita Verge, y martyri santa Catha-
rina de qui so estat, so, y se sereabe que indigne)
devot seu, y desitjaria poder homar, aqui tam-
be sabe homar y servir a Deu lo que me harrio-
gut inquirir, y se car. com y de que modo, y per qui
fou fabricada la Sta casa, y hermita es en la
montanya de mongri y en la vall dita mon-
tanya de Torroella de Mongri, y en lo llo-
ca dit font Arubosa sats invocacio de dita glo-
riosa Sta Verge, y Martir Catharina tant fre-
quentada de christians, y fer la present obra que
continha ab tres llibres sibe que ab poca eloque-
ncia modo, y estil que no ser admira lo lector,
que pot estar cert mon estudi no ha passat de gra-
matica y ab facultat sem pot perdonar si en nin-
guna cosa (com a home) trobava falta lo que pot
estar cert que lo que en ell se continua a ure leg-
it, vis; o sabre per personas dignas de se que no so-
amich de innobar casa, y es lo mes cert que no
me atreuvia a empendre deixant ho escrit sino
sino de baix de la Sombra, y proteccio de dita glo-
riosa

11.
santa Catharina, y confiant en la divina miseri-
cordia, y invocant lo spirit, y favor del Senyor q.
com la dona ala gloriosa santa per disputar, y
vencer los sinquantia savis que done ami un raig
perque puga assentar a escriuere esta obra que es
lo que desitjo, y no cansarlo qui llegira aquella.
a divina magestat qui es principi, y fi de totas
deus ho es desta per sa misericordia amen.

CAPITOL SEGON EN LO

qual se trobani la Vida, y Martyri de
la gloriosa Verge, y mar-
tyr Santa Catha-
rina d'Alexandria.

Considerant que tot lo present llibre te desser-
tractar de les mices ha fetas, fa, y fara la divi-
na maostat a intercessio de la gloriosa verge,
y martir Sta Catharina alexandrina asos de-
vots, y especialment a la universitat de la Vila
de torroella de mongri encomu, y avitans de
aquella en particular, y llochis circuvichins
tant comuns com particulars, per la devoci-
o tenen a la Santa casa, y ermita en la dita

ab nom superlatiu de Santissima, puix estich sobrat de merces me ha fetas Deu Nostre Sr. a intercesió de dita Verge y martyr Santa Catharina, de qui so estat y seré (abe que indigne) devot seu, y desitjaria poder honrar aqui també sabe honrar y servir a Deu, lo que me ha mogut inquirir y sercar com y de que modo y per qui fou fabricada la Sta. casa y hermita es en la montanya de Mongri, y en la vall dita montanya, terme de Torroella de Mongri, y en lo lloch dit font Aribosa, sots invocació de dita gloriosa Sta. Verge y Martyr Catharina, tant frequentada de christians, y per fer la present obra que contindrà ab tres llibres si be que ab poca eloquencia modo y estil, que no se admirará lo lector que pot estar cert mon estudi no ha passat de gramatica y ab facultad sem pot perdonar si en ninguna cosa (com a home) trobara falta, lo que pot estar cert que lo que en ell se confirma, aure legit, vist o sabre per personas dignas de fe, que no so amich de innober cosa, y es lo mes cert que no me atreviria a empendre deixantho escrit sino de baix de la Sombra y protecció de dita gloriosa

Santa Catharina, y confiant en la divina misericordia y invocant lo sperit y favor del Senyor, que com lo doná a la gloriosa santa per disputar y vencer sinquanta savis que done a mi un raig perque puga assertar a escriurer esta obra que es lo que desitjo y no cansarlo, qui llegira aquella.

La divina magestad qui es principi y fi de totas las cosas ho es desta per sa misericordia, amen.

CAPITOL 2

EN LO QUAL SE TROBARA LA VIDA Y MARTYRI DE LA GLORIOSA VERGE Y MARTYR SANTA CATHARINA DE ALEXANDRIA

Considerant que tot lo present llibre te desser tractar de les merces fetas, fa y farà la divina magestad a intercesió de la gloriosa verge y martyr Sta. Catharina alexandrina a sos devots, y especialment a la universitat de la Vila de Torroella de Montgrí en comu y avitans de aquella en particular, y llochs circunvehins, tant comuns com particulars, per la devoció tenen a sa Santa Casa y hermita en la dita

la mongri fera, y construida ahont
ha permes dita Sta^a esser venerada y reverenci-
ada que ja per la impossibilitat de poder anar
sos deuots ala Montanya de Sinay ahont per
mans de angels miracolosament fou son sa-
gorat cos collocat, procuren acudir ab tota devo-
cio en la dita montana de mongri, y en la Vall
de dita montana auisitar sa Santa casa y ermi-
ta, y a reverenciar sa Sta^a imago, que mes retato
celestial que del terra de les quals es de ab un-
tas sobras com han sempre confessat, y confo-
sant publicament. Me ha aparegut comensar
lo present llibre per la vida, y martiri de dita
Sta^a Catharina perque son lector que llegi-
ra aquella sapia, y entenga los merits de dita
Sta^a y lo quant re, y priva ab Deu Jesuchrist
y ab sa gloriosa mare reyna dels angels, y lo Ch-
ristia que no sera deuot de dita Sta^a (que pen-
so son tant poch) pugá veurer lo quant per-
no servira, y amarla, y reverenciarla, y quant
guanyara si deu li fa gracia la pugá servir, y
amar, y ab cor sincer la pren per patrona, y
advocada en les necessitats, y contempla las

13.
exercicions tingue en vida dita Sta^a, y las ves
coronas te en lo cel co es de verge martyr, y doc-
tor, que aixi coneixera quies dita Sta^a y ab qu-
anta rabo la anomenan sos deuots la gran Sta^a
Catharina, y no se espantara de veurer que lo Sr
sea tant admirable ab ella, y que per son medi
fasse tantas merces al que deuotas se encoman-
en a ella que aixi li promete Deu lo die de
son martiri com llagament veuran ab la Vi-
sa que es del uer Seguent.
Nasque la gloriosa verge, y martiri Sta^a Catha-
rina en la Ciutat de Alexandria de Egipte
de Sanchreal per ser filla de Costa Rey de
dita Ciutat, la qual fou ensenyada entons
las lletias de filosofia humana que en aqu-
ell temps floravan en dita ciutat de alexan-
dria, y fou dotada de totes las gracias que
en una donzella se poden desitjar hermo-
sa en extremada, y juntament honestissima de
hahont li vingue lo desitj de seguir la fe de
Christo y esser batejada, consequnt sa virgini-
tat al creador de tota creatura, y com en som-
nis tingues una revelacio, exque li apare-
gu

montanya de Mongrí feta y construida, ahont ha permes dita Sta. esser venerada y reverenciada, que ja per la impossibilitat de poder anar sos devots a la Montanya de Sinay, ahont per mans de angels miracolosament fou son sagrat cos collocat, procuren acudir ab tota devoció en la dita montanya de Mongrí, y en la vall de dita montanya, a visitar sa Santa casa y hermita, y a reverenciar sa Sta. imatge, que es retalo celestial que de la terra de les quals est do ab metas sobras com ham sempre confessat y confesan publicament. Me ha aparegut comensar lo present llibre per la vida y martyri de dita Sta. Catharina, perque son lector que llegirá aquella, sapia y entenga los merits de dita Sta. y lo quant te y priva ab Deu Iesuchrist y ab sa gloriosa mare reyna dels angels, y lo Christia que no será devot de dita Sta. (que penso son tant poch) pugá veurer lo quant per no servida y amarla y reverenciaria, y quant guanyará si Deu li fa la gracia la puga servir y amar y ab cor sencer la pren per patrona y advocada en les necessitats y contempla las

perfeccions tingué en vida dita Sta., y las tres coronas te en lo cel, ço es de verger, martyr y doctora, que així coneixerá qui es dita Sta. y ab quanta rahó la anomenan sos devots la gran Sta. Catharina, y no se espantarà de veurer que lo Sr. es tant admirable ab ella y que per son medi fasse tantas merces al que de veras se encomana a ella, que així li promete Deu lo día de son martyri, com llargament veuran ab la vida que es del tenor Seguent:

Nesqué la gloriosa verge y martyr Sta. Catharina, en la ciutat de Alexandria de Egipte, de Sanch real, per ser filla de Costa, Rey de dita ciutat, la qual fou ensenyada en totas las lletras de filosofia humana que en aquells temps florian en la dita ciutat de Alexandria, y fou dotada de totas las gracias que en una donzella se poden desitjar, hermosa en extremada y juntament honestissima de hahont li vingué lo desig de seguir la fe de Christo, y esser batejada, consagrar sa virginitat al creador de tota criatura, y com en somnis tingues una revelació, en que li aparagué

— Verga Maria S^{ra} nostra ab son periclos
ninyo Iesus de estremada bellesa en los braços la ver-
ge maria S^{ra} nostra volent donar son fill ala dita
Verge Catharina. Iesus Sr N. se estrenyaba, y no vo-
lia acostarse ab ella antes be se apartaba de dita
Catharina dient la verge Maria mira fill quant
hermosa es aqueixa donzella qui de totas veras vol
esser esposa tua, y conseruarse tota a vos respongue
lo ninyo Iesus. mare mia esta donzella no es her-
mosa antes me apareix molt fra. ni es be jo la pr-
oiga per esposa ni me acoste ab ella per que no es
de mon gremi, ni es batejada.
Desperta Catharina, y entengué lo que li faltaba, y
que no era digna de anomenarse esposa ni veu-
re la hermosa cara de Iesu christ Sr N. enconti-
nent seu totas las diligencias posibles en tornar Chr-
istiana, y batejarse, y procurarse instruir en la fe de
Christo, y despues de esser batejada, li torná á apa-
reixer la Verge Maria S^{ra} N. ab lo seu precios fill
Deu Iesu christ Sr N. repala, y feu gran labor
Catharina dient que venia pera fer la sa llegitima
esposa, y se loگوé lo matrimoni, y en senyal del des-
posori que Deu Iesu christ feya ab Catharina.

15.
y en promesa li doná un anell, y aquell li posá en
lo dit. despertada de dit somni la gloriosa verge
ab lo contento se deixa considerar; y trobanse lo Anell
li havia donat son celestial espos en lo dit resta tant
inflamada en amor dedit son espos que encontinent
determina sacrificarse per ell, y com en dit temps
imperava en orient maximino home tant barbaro,
y cruel que no tenia mes de lo nom de home, y tro-
bouse lo dit Emperador en Alexandria mana pu-
blicar un edict, ó edicto del tenor Seguent.

El Emperador Maximino atots los qui estan de
baix nostre imperi. salut.

Avent nosaltres rebuts beneficis de la benionitat
de nostres deus. induim que en regoneixament de
la gran liberalitat. deuem offerir los sacrificis; y
per tant vos exortam, y manam que vingut-
gau a nostre presencia peraque mostreu ab las obr-
as lo amor, y reberencia que teniu a nostres grans

Deus avisant vos que alque no obedira a nostre
manament, y seguira altre religio contraria ala
nostra, demes de perdre la gracia dels Deus
immortals causa en nostra indignacio, y ho
pagara ab la Vida.

la sagrada verge María, Sra. nostra, ab son precios ninyo Iesus, de estremada bellesa en los braços la verge María Sra. nostra volent donar Son Fill a la dita Verge Catharina, Iesus Sr. N. se estrenyaba, y no volia acostarse ab ella, antes be se apartaba de dita Catharina, dient la verge María, mira fill quant hermosa es aqueixa donzella, qui de totas veras vol esser esposa tua, y consecrarse tota a vos. Respongué lo ninyo Iesus, mare mía esta donzella no es hermosa, antes me apareix molt fea, ni es bo que jo la prenga per esposa, ni me acoste ab ella porque no es de mon gremi, ni es batejada,

Despertá Catharina, y entengué lo que li faltaba, y que no era digna de anomenarse esposa ni veure la hermosa Cara de Iesuchrist Sr. N. . encontinent feu totas las diligencias posibles de tornar Christiana y batejarse, y procurarse instruir en la Fe de Christo, y después de esser batejada li torná a apareixer la Verge Maria Sra. N. ab lo seu precios fill, (acompanyats ....) Deu Iesuchrist Sr. N, regala y feu grans fadors a Catharina, dient que venia pera ferla sa lilegitima esposa y se dogué lo matrimoni, y en senyal del desposori que Deu Iesuchrist feya ab Catharina,

y en promesa li doná un anell, y aquell li posá en lo dit, despertada de dit Somni la gloriosa verge ab lo contento se deixa considerar, y trobanse lo Anell, li havia donat son celestial espos en lo dit, restá tant inflamada de amor de dit son espos, que encontinent determiná sacrificarse per ell, y com en dit temps imperava en orient Maximino, home tant barbaro y cruel, que no tenia mes de lo nom de home, y trobanse lo dit Emperador en Alexandria, maná publicar un cartell o edicte del tenor següent:

El Emperador Maximino a tots los qui estan de baix nostre imperi Salut.

Avent nosaltres rebuts beneficis de la benignitat de nostres deus induim que en reconeixament de la gran liberalitat, devem offerirlos sacrificis, y per tant, vos exortam y manam que vingus-vingau a nostre presencia pera que mostreu ab la obra, lo amor y reberencia que tenui a nostres grans Deus, avisantvos que al que no obehirá a nostre manament, y seguirá altra religió contraria a la nostra, demes de perdre la gracia dels Deus inmortalis, caurá en nostra indignació, y ho pagará ab la vida.

Lo qual edicte fou publicat y tota la Ciutat de Alexandria fou plena de gent que diferents parts corrien per obehir dit manament, y offerir sacrificis quietos los altars, y temples de aquells Deus falsos: estavan banjats de sanch de animals que se mataban, y sacrificavan a aquells dimonis de que lo Emperador estava molt oia, y content; vingue a noticia de nostra Catharina, la qual moguda del gran amor de son dels espos Jesu christ encorrenent determinava de una empresa a parlar ab lo Emperador, y repen- dit publicament del desatino feya tant gran en- ganjar aquella gent siega, y tras de ell. Llevarlos en lo infern y no repant en lo que podia dir lo mor- essent donzella de tanta qualitat, ni en lo que poria suc- cehir de la indignacio del Emperador; sino que tras la llamada del amor de son espos divino que estava cer- ca no la desemparia acompayada de molts criats sen ana en lo temple ahont era lo Emperador, y au- sat lo dit emperador de que una donzella hi volia pa- rar maná entras en lo dit temple, y tant lo Empera- dor com los demes restaren admirats de la ermosura de Catharina que apareixia mes cosa del cel que de la terra ab tanta honeste dat, y rara modestia.

Se acosta Catharina ab lo emperador, y publicament li digue la Segada en que estava p- 17 ~~en~~ sacrificis a idols, y semblansas de homens: subjectes a pecats y vicis, y en llevar tras de ell tot aquell poble ignorant y aquell com acap, y princip- estava obligat a desenganyar, y posar en bon camiq- que li convenia era coneixer al vereder Deu qu- el havia criat, y donat lo imperi, al qual per ser Deu immortal se era fet home per nosaltres, y de sa vo- luntat mort en una creu per librar nos de la mort- travesada per nostres pecats. Se turba lo emperador chint las raxions de Catharina, y estigue algun rato sens poder respondher, y ala fi li digue quel deixas acabar sos sacrificis perque despues li responchria, y maná la portassen en son palaci, acabada la somniu- se veu ab ella, y teninla en sa presencia li digue, digas nos ara qui eras, y que paraulas foren las que auuy parluas, respongue la Sta donzella ben conegut es mon llinatge en esta Ciutat, jo me anomeno Catha- rina he gastat ma vida en estudis de retorica, y filo- sofia. empero del que mes me a precio, es enser Chris- tiana, y tenir per espos a Jesu christ vereder Deu y vereder home, y de aqui comensá a donar li rahó desi

Lo qual edicte fou publicat, y tota la ciutat de Alexandria fonc plena de gent que diferents parts concorrien per obehir dit manament y offerir sacrificis que tots los altars y temples de aquells Deus falsos estavan banyats de sanch de animals que se matavan y sacrificavan a aquells dimonis, de que lo Emperador estava molt ofá y content, vingué a noticia de nostra Catharina, la qual moguda del gran amor de son dols espos Iesuchrist encontinent determiná de anar en persona a parlar ab lo Emperador, y rependrel publicament del desatino feya tant gran en enganyar aquella gent siega, y tras de ell llevarlos en lo infern, y no reparant en lo que podia dir lo monarca, essent donzella de tanta qualitat, ni en lo que poria succehir de la indignació del Emperador, sino que inflamada del amor de son espos divino que estava cerca, no la desemparia acompanyada de molts criats sen aná en lo temple ahont era lo Emperador, y avisat lo dit Emperador de que una donzella li volia parlar, maná annas en lo dit temple, y tant lo Emperador com los demes restaren admirats de la ermosura de Catharina, que apareixia mes cosa del cel que de la terra, ab tanta honestedat y rara modestia.

Se acostá Catharina ab lo emperador, y publicament ab gran llibertat li digué la segadat en que estava perque sacrificis a idols y semblansas de homens, subjectes a pecats y vicis y en llevar tras ell tot aquell poble ingorant, y ell com a cap y princep estava obligat a desenganyar y posar en bon cami, perque lo que li convenia era coneixer al verdader Deu que lo havia criat y donat lo imperi, al qual per ser Deu immortal se era fet home per nosaltres, y de sa voluntad mort en una creu per librnos de la mort merescuda per nostres pecats. Se turbá lo emperador ohint las rahons de Catharina, y estigué algún rato sens poder responder, y a la fi digué quel deixas acabar sos sacrificis perque despues li respondría, y maná la portassen en son palaci, acabada la solemnitat se veu ab ella, y teninla en sa presencia li digué, digasnos ara qui era y que paraulas foren las que avuy parlabas, respongué la Sta. donzella ben conegut es mon llinatge en esta Ciutat, jo me anomeno Catharina, he gastat ma vida en estudis de retorica y filosofia, empero del que mes me aprecio es en ser Christiana y tenir per espos a Iesuchrist verdader Deu y verdader home, y de aqui comensa a donarli rahó de si

y de sa fe ab tant singular sabiduria eloquencia y gracia que
lo emperador queda suspes miransela y admirat de veuer tant
gran hermosura y ohr la forsa y pes de sas rasons. alas
quals nos abe responchet y entencim que per convencer a Ca-
tharina era menester mes ciencia que la sua, mana cuidar de
totas las parts de son imperi los homens mes savis que en
ell acla pera disputar ab la dita Santa donzella y que la pog-
uesson convencer y entre tant mana posarla en guarda en
son palacio. Vingueren sinquantia homens molt savis y
prudents grans filiosophs y heretico per moment de di-
Maximino l'emperador per entrar en disputa ab la Sta Ver-
y gran sabiduria per que era en estats ciutats ve-
laren tot acorreguts per pareixer que no convenia aller re-
putaci lo fer tant cas de una dona que per gran entendi-
ment que tingues y per molt que sabes ala si tinchria enteni-
ment y ciencia de dona y ho donaren a entender al empe-
rador, mes despues que disputaren y foren convencuts de Sta
Catharina y nosaberen responder usaven molt mes ashanar
y acorreguts y entencueren que la ciencia humana no pot-
venir ala Sabiduria divina. Sinquantia Savis en un lloch
perit de Deu juntavense los Sinquantia Savis en un lloch
asseny alar alent aná tota la Ciutat aveure un cas tant nou
y marebells que sinquantia homens tingus per la flor
de

19
deles Universitats, y com avns oraculos en sabiduria ha-
vent de disputar ab un donzella de ¹⁸ anys, y en mate-
rias tant graves com son llena y religio y en presencia
del mateix emperador, empeio com nostre Deu y Sr sem-
pre assisteix als que de totas veras se consagran a ell p
consuelo, y favor de Sta Catharina li envia un Angel
y li digue que no tingues temor, perque Deu Sr nostre
li donavia Sabiduria del Cel demes de la que ella havia
adragada ab son bon estudi y diligencia y que tinava vi-
toria dels dits sinquantia filiosophs y los pertrauria lo
que volchis, y a ells, y a altres molts convertiria al conetia-
ment de Deu per lo qual moriren, y ella despues seria coro-
nada de martiri, y en huerli portada la dita embaxada cor-
parque lo Angel. Molt alentada y afavorida se trobi la
Sta donzella ab el regalo, y favor del Sr son espos,
entra en la sala ahont estava tota aquella companyia, y
un dels filiosophs lo de mes nom y fama y tingut per
lo mes llerat y savis de tots ab un desdeny, y mocha digue
eres tu la que injurias ab paraulas arreuidas, y libres a
nostres Deus: jo soy responquet Catharina y no ab paraulas
arreuidas, y libres com tu dits sino ab rasons certas
y verdaderas. Comensa en continent lo filiosoph en
proposar sos arguments en favor de son Deus fundats

y de sa fe, ab singular sabiduria, eloquencia y gracia, que lo emperador quedá suspes, miransela y admirat de veure tant gran hermosura i ohir la forsa y pes de sas rahons, a las quals no sabé responder, y entenent que per convencer a Catharina, era menester mes ciencia que la sua, maná cridar de totas las pafis de son imperi los homens mes savis que en ella avia, pera disputar ab la dita Santa donzella, y que la poguessen convencer, y entretant maná posarla en guarda en son palacio. Vingueren sinquanta homens molt Savis y prudentes, grans filosofhs y horadots per manament de dit Maximino emperador, per entrar en disputa ab la Sta. quant saberen la causa peque eran estat cridats restaren tots acorregut per pareixer que no convenia a llur reputació lo fer tant cas de una dona que per gran enteniment que tingues y per molt que sabes , a la fi tindría enteniment y siencia de dona, y ho donaren a entendre al emperador, mes después que disputaren y foren convensuts de Sta. Catharina y no saberen responder, restaren molt mes afrontats y acorreguts, y entengueren que la ciencia humana no pot resistir a la Sabiduria divina, ni lo enteniment de home al esprit de Deu. Iuntarene los sinquanta Savis en un lloch assenyalat, ahont aná tota la Ciutat a veure on cas tant nou y marebellos, que sinquanta homes tinguts per la flor de

les universitats, y com a uns oraculos en sabiduria havent disputar ab una donzella de 18 anys. y en materias tant graves com son la lletra y religió. y en presencia del mateix emperador, empero com nostre Deu y Sr, sempre assisteix als que de totas veras se consagran a ell per consuelo y favor de Sta. Catharina li enviá un Angel y li digué que no tingues temor, perque Deu Sr. Nostra li donaria Sabiduria del Cel demes de la que ella havia alcançada ab son bon estat y diligencia, y que trovaria victoria dels dits sinquanta filosofhs, y los persuadiria lo que voldria, y a ells y a altres molts convertiria al coneixement de Deu, per lo qual moriren, y ella después seria coronada de martyri, y en haverli portada dita embaixada, desaparagué lo Angel. Molt alentada y afavorida se trobá la Sta. donzella ab eix regalo y favor del Sr. son espos, entrá en la sala ahont estava tota aquella companyia, y un dels filosofhs, lo de mes nom y fama y tingut per lo mes lletrat y savi de tots, ab un desdeny y mofa digué: eres tu la que injuries ab paraulas atrevidas y llibres a nostres Deus, jo so, respongué Catharina, y no ab paraulas atrevidas y llibres com tu dius, sino ab rahons certas y verdaderas. comensá en continent lo pilosoph en proposar sos arguments en favor de sos Deus, fundats

20 en los impetuosos titols, y renoms que los poetas los atribuían
y acuel dir, y aprobán que Christo no era Deu per q
era estat crucificat, y ningun de sos profetas, ni filosofos
lo tenian per tal ni feya menció de ell en sos escrits.
Empero la Sapient verge Catharina desfeu tots los arguments
del filosof probant per bona filosofia, y raho natural q
no pot haveri mes que un Deu-artifice Sobera, y autor Supre-
mo de tot lo Creat, y que los Deus que ells adoraven no po-
dien serho per esser entre homens viciosos, y abomina-
bles, y dels quals moltes vegades los mateixos poetas ab
que ell funda sos arguments ne diuhen grans maldats,
y que encara que los Poetas com a homens vans no parla-
sen de Christo empero que las Sibillas que los dits Savis
reuerenciaven com a donas alumbradas ab lo esperit del Cel
avian parlar altissimament de ell, y molt antes que succe-
his avian escrit que avia de esser pres p envidia, y mort dels
mateixos de son poble, y que havia de resucitar, y pujar
en lo Cel, y judicar los vius, y los morts, y citant los lloch
de quiscu de las Sibillas ab tanta Claredat, que lo filosof
que antes resta confus, y persuadir de tot lo que la Sta Verge
li deya, p q ella parlava ab tanta magestr, y ab tant raho eloque-
ncia gracia, y menura, y fervor del esperit ab lo qual clarament
se veya ella estava adornada, y que aquell era ~~deu~~ de Deu.

21 que la Sabiduria de la Sta no era humana sino divina
ala qual no pogué resistir. Restá lo Emperador tot espan-
tat, y suspes, y havhent que lo philosoph flaquejava ma-
ná als demes filosofos que li ajudassen, y hisquesen a
disputar ab Catharina, empero ells no ho volueren fer: aixi
pera que aquell filosof era lo mes famos, y eminent en-
tre tots com pera que las rahons de la Sta los havian con-
vençuts, y rendits de tal manera que no tenian que re-
plicar, y aixi tots a una veu resposgueren al Empera-
dor que en aquell filosof llur company (que era lo mes
saví) tots eren refutats, vençuts, y tots ab ell confessaven q
que aquella donzella deya veritat, y que ells fins en
aquell punt avian estat ciegos en adorar per deus
als que no eran, y que sols hi havia un Deu que era Jesu-
christ qui catharina confessava, y adorava, y tots juntam-
ent ab ella confessaven, y adoraven. Nos pot facilmente
creuer lo furor, y rabia que de ohir aixó Maximino
prengué, y com de assi era arrebatat, y furios encontinent
maná que se ensengués en un forn gran foch, y que
en aquell tots los Siquanta filosofos fossen Crimats,
se ensengua lo dit foch en lo forn, y com los dits Siqua-
nta filosofos vieren lo dit foch se patraren en los
peus de la Sta Donzella preganta ab veras llagrims

en los magestuosos titols y renoms que los poetas los atribuixen y a voler dir y probar que Christo no era Deu porque era estat crucificat, y ningun de sos profetas ni filosofhs lo tenian per tal ni feya menció de ell en sos escrits. Empero la Sapient verge Catharina desfeu tots los arguments del philosoph, probant per bona filosofia y raho natural, porque no pot averi mes que un Deu artifice Sobera y autor Supremo de tot lo Criat, y que los Deus que ells adoraven no podien serho per esser homens viciossos y abominables y dels quals moltes vegades los mateixos poetas ab qui ell funda sos arguments ne dihuen grans maldats y que encara que los Poetas com a homens vans no parlasen de Christo, empero que las Sibilas que los dits Savis reverenciaven com a donas alumbradas ab lo esperit del Cel, aviant parlat altíssimament de ell, y molt antes que succehis avian escrit que avia de esser pres per envidia, y mort dels mateixos de son poble y que havia de resucitar y pujar en lo Cel, y judicar los vius y los morts, y citant los llocs de quiscu de la Sibillas, ab tanta claredat, que lo philosoph que antes resta confus y persuadit de tot lo que la Sta. Verge li deya, porque ella parlava ab tanta magestad y ab tanta rara eloquencia gracia y mesura, y fervor del esperit, ab lo qual clarament se veyia ella estava adornada y aquell era raho de Deu,

y que la Sabiduria de la Sta. no era humana, sino divina, a la qual no pogué resistir. Restá lo Emperador tot espantat y suspes y vahent que lo philosoph flaquejava, maná als demes filosofhs que li ajudassen, y hisquessen a disputar ab Catharina, empero ells no ho volgueren fer així, pera que aquell philosoph era lo mes famos y eminent entre tots com pera que las rahons de la Sta. los havian convesuts y rendits de tal manera, que no tenian que replicar, y així tots a una veu respongueren al Emperador que en aquell philosoph, llur company (que era lo mes savi) tots eran retats y vensuts, y tots ab ell confessaven que aquella donzella deya veritat, y que ells fins en aquell punt avian estat cegos en adorar per deus als que no eran, y que sols hi havia un Deu que era Iesuchrist, qui Catharina confessava y adorava, y tots juntament ab ella confessaven y adoraven. Nos pot facilment creurer lo furor y rabia que de ohir aixó Maximino prengué, y com de assi era arrebatat y furios, encontinent maná que se ensengués en un forn gran foch, y que en aquell tots los sinquantha filosofhs fossen cremats. Se ensengué lo dit foch en lo forn y com los dits sinquantha filosofhs veren lo dit foch, se postraren en los peus de la Sta. Donzella preganla ab veras llagrimas

que suplicas al Sr que los perdona lo peccat que contra ell
 com a ciegos auian comesos porque ja alumbrats ab la lli-
 divina estaven prestos, y per rebre lo batisme, y morir per
 ell. La gloriosa Sta se regositja ab Deu quant se pot pen-
 sar per veuer que la veritat triunfaba dela mentida y la
 christiana sabidunja dela vana filosofia, y lo verdader
 y sol Deu dela canalla dels falsos Deus, y que aquells
 homens que antes tenian nom de sauis, y ara ho eran
 de veras se subiectaren a Christo (per la cerna Sabidun-
 ja del pare, y com abons Soldats no duptauen de en-
 trar en la batalla, y donar la Vida per ell, y aixi ab molts
 amoros los aconsola, y anima dientls que tinguessen
 cert que Deu los perdonava puig p son amor tenian mes
 cujido ab al rey del cel que ab lo de la terra que lo fech
 los seruiria de batisme, y purificaria sas animas; per q
 limpias, y puras fossan presentadas ala cort Celestial
 hon rebriant lo preu de aquell suplici, y la corona triun-
 ortal de tant gloriosa Victoria, ab los quals paraulas res-
 taren tant confortats, y aconsolats, que fent lo Senyal de
 la creu molts vegadas, y anomenant lo dulcissim y
 beneyt nom de Iesu christ foren portats dins lo foc
 y donaren lurs animas al Creador. Después alouats Chris-
 tians secretament foren a recullir las Stas reliquias, y troban

los cossos tant entrs, y sens lesio alguna que en 23.
 sols un cabell los faltava. Ab aquest miracle mos-
 tra Deu N. Sr. quant accepte li era estat lo Sacrifi-
 ci: que los dits Sauis foren, y els mateixos, y molt
 gentils se convertiren ala fe de Christo p la qual
 ells hauran donada llyur vida. Ab aquest fet se veu
 la sabidunja poder y grandesa de Deu nome Sr y
 com per una llaca donzella, y deuil humili los Super-
 bios, y confundia los Emperadors, y derriba los mes en-
 cumbrats, y altius del mon intuminales Siges y
 fa q los q antes perseguen la veritat fossen perseguits
 y morissen p ella ab alegria y contento. Molt rabios res-
 ta Maximino ab aquest succes, y ab rabia y desitg molt
 gran de que la gloriosa Sta o p grat, o p forza feria sacri-
 ficar o sos deus apareixentli primer inclinant ab blandi-
 ra, y veuer si ab carteras fauors, y ofertas poria ablandi-
 ar lo diamantino cor dela Sta V. feuli grans promesas li
 parla ab amor singlt de pare, y usa toias las manyas
 sabe pera persuadirli lo q prenia: Mes com toias aquei-
 xas diligencias no fessen mella en lo firmisim cor dela
 benecenturada V. p q tenia lo Cor aueressat ab la supera del
 amor de son dulcissim espos: lo tira conuerti las dulce-
 ras, y fauors en espans, y amanaras dientli q li mana

que suplicas al Sr. que los perdonas lo peccat que contra ell com a ciegos avian comesos, porque ja alumbrats ab la llum divina estaven prestos y per rebre lo batisme y morir per ell. La gloriosa Sta. se regositjá ab Deu quant se pot pensar per veurer que la veritat triunfaba de la mentida, y la christiana sabiduria de la vana filosofia, y lo verdader y sol Deu de la canalla dels falsos Deus, y que aquells homens que antes tenian nom de savis, y ara ho eren de veras se submetaven a Christo, que es la eterna Sabiduria del Pare, y com a bons Soldats, no duptaven de entrar en la batalla, y donar la Vida per ell y així ab rostro amoros los consolá y animá, dientlos que tinguessen per cert que Deu los perdonava, puig per son amor tenian me cuydado ab al rey del cel, que ab lo de la terra, que lo foch los serviria de batisme, y purificaria sas animas, porque limpias y puras fossan presentadas a la cort Celestial dont rebrian lo preu de aquell suplici, y la corona immortal de tant gloriosa victoria, ab las quals paraulas restaren tant confortats y aconsolats, que fent lo Senyal de la creu moltas vegadas y anomenant lo dulssisim y beneyit nom de Iesuchrist, foren posats dins lo foch y donaren llur animas al Creador. Después alguns christians secretament foren a recullir las Sta. reliquias y troban

los cossos tant enters y sens lesió alguna, que ni sols un cabell los faltava. Ab aquest miracle mostrá Deu N. Sr. quan accepte li era estat lo Sacrifici que los dits Savis feren, y ells mateixos y molts gentils se convertiren a la fe de Christo per la qual ells havian donada llur vida. Ab aquest fet se veu la sabiduria poder y grandesa de Deu nostre Sr., y com per una flaca donzella y devil, humia los Superbes y confundeix los Emperadors y derriba los mes encumbrats y altius del mon, ilumina los siegos y fa que los que antes perseguen la veritat fossen perseguits y morissen per ella ab alegria y contento. Molt rabios restá Maximino, ab aquest succes, y ab rabia y desitg molt gran de que la gloriosa Sta. per grat o per força, feria sacrificar a sos deus, apareixentli primer induirla ab blandura, y veurer si ab caricias favors y ofertas poria ablandar lo diamantino cor de la Sta V., feuli grans promesas, li parlá ab amor fingit de pare, y usá totas las manyas que sabe pera persuadirli lo que pretenia. Mes com totas aqueixas diligencias no fessen mella en lo firmissim cor de la beneventurada V. porque tenia lo Cor atravessat ab la sageta del amor de son dulssisim espos; lo tirá convertí las dulzuras y favors en espans y amanasas, dientli que li manaria

24 donar cruelissims torments. Al qual la gloriosa Verge
S. Catharina respongué ses lo que uulles que los torments
p cruels que sien se acabaran, y lo premi de ells durara pera
sempre y espero en Deu que molta gent de ta casa, y palacio
sehan de Saluar per mon medi de estas rahons que
la Sta y Deu N. Sr volgué fos de aqueixa manera
com se ueura. Lo tñá emperador desconfiat de que sos
arts y manyas auian de valer poch ah rahia cruel man
despullassen la gloriosa Sta y que ab ruyos de boues la
agrasen crudment, despullaren la purissima donzella
que pella fou dels majors torments passa per ueurer son
honst cos desnú deuant de aquella maligna gent, y des
baxins comensaren a descair regar tant colps en aquell cos
tan delicat que estiguera des horas ferint asas delicas
carns tris blancas que lo finissim, y blanch alabastro dei
entla tant lesiada, y tota coberta de lasua prestosa Sanch
que causaua en los presents tanta llastima que derrama
ren muchas llagrimas: la gloriosa V. Catharina estava ab
tant esforç com si son cos fos de pecha abeq, ab tanta abon
uancia de Sanch que corria demostraua ser de carn: der
pues de aquest torment la posaren en un preso molt forta
ab moltas guardas, y orde que no se li das cosa alguna de men
jar ni beurer; empero des de tres dies que estigue en ali

lo Sr y regalat espos seu la prouehi enuiantli angels. 25
qla uisitassen curassen, y regalassen, y una coloma que li
aportaua cada dia lo que hauia menester per son sustento.
Alli en la preso ana la Emperatrix Faustina muller del
tñá Maximino auisita Sta Catharina admirada de la
que hauia ohit adir de la estremada Uellesa Sauradora y fer
taleza, y constancia en los torments ana ala nit Secreta
ment s'ha acompanjada de un capitá del emperador ano
menat Porfiri y de meus Soldats, entra dñe la preso la
emperatrix, y parla ab la donzella, y ab la sua platica, y con
uersacio resta tant afecionada ab ella, y tant entera al an
oy de Jesuchrist que rebe lo St. batisme, y se instrui en
la fe, y lo marció deu lo Capitá Porfiri y dos cents Soldats
anaban de guar dia ab dita emperatrix ofensise tots amors
sempre que hi agues ocasio, y abo que la emperatrix temia
la sua flaqueza pera patir torments, la Sta V. la animá a serfir
los (si fos anenester) ab alegria dientli, que Christo estava
en son cor, y li donaria forces, y uador pera pasalos, y obp
res p premi corona de immortalitat: aqui en la preso apa
regue Jesuchrist a sa dolca esposa, y li dioue que no tomes
p qell estava ab ella, y que lo torment no lo commetria, y
q despues de auer ab son exemple portadas muchas animas
al coneixament de ell ella rebaria lo gallinas y premi

donar cruelissimis tormentos. Al qual la gloriosa Verge S. Catharina, respongué fes lo que vullés, que los tormentos per cruels que sien se acabaran y lo premi de ells durará pera sempre, y espero en Deu que molta gent de la casa y palacio se han de Salvar per mon medi, de estas rahons digué la Sta. y Deu N. Sr. volgué fos de aqueixa manera com se veurá. Lo tirá emperador desconfiant de que sos arts y manyas avian de valer poch ab rabia cruel maná despullassen la gloriosa Sta. y que ab nervis de bou la azotassen cruelment, despullaren la purissima donzella, que per ella fou del majors toments passá per veurer son honest cos desnu devant de aquella maligna gent, y los botxins comensaren a descarregar tant colps en aquell cos tan delicat, que estigueran dos horas ferint a sas delicadas carns mes blancas que lo finisim y blanch alabasino, deixantla tant lesiada y tota coberta de la sua presiosa Sanch, que causava en los presents tanta llastima, que derramaren moltes llagrimas. La gloriosa V. Catharina estava ab tant esfors com si son cos fos de pedra, abe que ab tanta abundancia de Sanch que corria, demostrava no ser de carn; despues de aquest torment la posaren en una preso molt forta ab moltes guardas, y ordre que no se li donas cosa alguna de menjar ni beure, empero els dotze dies que

estigué, un angel de lo Sr. y regalat espos seu, la provehi enviantli angels que la visitassen curassen y regalasen y una coloma que li portava cada dia lo que havia menester per son sustento. Allí en la preso ana la Emperatris Faustina, muller del tirá Maximino, a visitar Sta. Catharina, admirada de lo que

havia ohit a dir de la esmentada Velleza, Sabiduria y fortaleza y constancia en los tormentos, aná a la nit secretament, si be acompañada de un capitá del emperador anomenat Porfiri y de molts soldats, entrá dins la preso la emperatris y parlá ab la donzella, y ab la sua platica y conversació restá tant afeccionada ab ella, y tant ensesa al amor de lesuchrist que rebé lo St. Batisme, y se instruí en la fe, y lo mateix feu lo Capitá Porfiri y dos cents Soldats anaban de guardia ab dita emperatris, oferinse tots a morir sempre que hi agues ocasió, y abe que la emperatris temia la sua flaqueza pera patir tormentos, la Sta. V. la animá a sofrirlos (si fos menester) ab alegria, dientli que Christo estaria en son cor y li donaria forçes y valor pera pasarlos, y després per premi corona de immortalitat, aquí en preso aparagué lesuchrist a sa dolsa esposa, y li digué que no temes porque ell estava ab ella, y que lo torment no lo comensaria, y que después de aver ab son exemple portadas moltes animas al coneixement de ell, ella rebaria lo gallardó y premi

25. de la retribució eterna; pasats los dotze dies entenen Maximino que encara vivia Catharina, y la falta de mantenime-
nt en tants dias no li havia llevada la Vida, mana altre vegada
portarla devant desa presencia, y uenhenla no solament viva
sine sana, y resplendent, y ab la marceixa hermosura, y gracia
que tenia antes de esser atormentada restatouent y pasmat-
y li parla mansament per enganyarla y digueli que ell tenia
xia que per sas grans parts ella era digna del imperi, y per
ta estremada Velleja que tenia de una Reyna del mon,
coneguda la Savia donzella encontinent lo llas de Sacanas
y digue al emperador que no fes cas de la ermosina de les
que com altre se manxa, y seca, sino de la del anima que
sempre floreix, y duna, y es la que tenen los S^{ts} en lo Cel; Fin-
alment despres de moltes platicas que la gloriosa V. y lo Em-
perador tingueren entre si comberent lo emperador lo Cor
de la Sta ab la cruçia, y manja a tot fimgit, y ella resistint
ab inuencible valor, y esperit uelent qno acababa cosa mana
lo dit emperador fer una inuencio y maquina de quatre
rodas sembradas y asicadas de claus rasors, y puntas agu-
das de tal manera encaxadas, y trevesadas entrasi que para-
da la verge en una de ellas, y moventse aquellaroda los son-
cos despedesit y moxjai ab aquells terribles instruments; lli-
garen la ueltra verge ala roda, y comensaren los botxins

27
amouerla; empero nola desempaiares son dols espos
en aquest torment perque en lo mateix punt un angel del
S^{ts} la deslliga rompent les rodles estava lligada, y desbarata
aquella maquina cruel desbaratant unas rodles de altres ab tant
gran impetu que ab son accelerat mouiment mata amolts deis
gentils que alli estaban, y que eran anats a uener aquelles
pectaculo, y los almes que restauen vius eridauen ab altres be-
us gran es lo Deu dels Christians. Que cor hi pot hauerta-
nt dur, y enpaucit que no se ablandes ab aqueix miracle
y que uigre tant feros, y cruel que no se amansa, y deuen
a uista de tantas maravellas, empero maximino era mes
cruel quel uigre mes dur que la pedra, y que lo diuinit
y aixi no feu cas de miracles, ni de maravellas; antes be-
aparoixentli que esser uensut de una delicada donzella
y de la flaqueza mugeril era menys cabo seu, y de tot son
imperi comença acercar altres nous tormentes, y terribles
pera acabar de una vegada, y la Sta donzella sabe tot lo
succes la emperatriu sa muller, y no paclent distimular mes
lo soch del amor de Deu tenia en son cor sen aná al Em-
perador son marit reprehentlo ab paraulas seberas, y grues
la crucltat que usa e ab la verge Catharina, y contra los
altres Christians confessant que ella tambe ho era, y q
estaba apavelhada a morir per la confessió de Christo.

restá atonit y pasmat, y li parlá mansament per enganyarla y digueli que ell coneixia que per sas grans pares ella era digna del imperi, y per la estremada Vellea que tenia de esser reyna del mon coneguda, la Savia donzella encontinent lo llas de Satanás y digué al emperador, que no fes cas de la ermosura del cos, que com a flor se marxita y seca, sino de la del anima que sempre floreix y dura, y es la que tenen los Sts. en lo Cel. Finalment després de moltas pláticas que la gloriosa V. y lo Emperador tingueren entre si, combatent lo emperador lo Cor de la Sta. ab la estucía y manay tot fingit, y ella resistint ab increíble valor y esperit vehent que no acababa cosa, maná lo dit emperador fer una invenció y máquina de quatre rodas sembradas y aficadas de claus rasors y puntas agudas de tal manera encaxadas y trevesadas entra si, que posada la Verge en una de ellas, y moventse aquella roda, fos son cos despedesat y trosejat ab aquells terribles instruments, lligaren la valerosa verge a la roda, y comensaren los botxins

a mourerla, emperó no la desempará son dols espos en aquest torment, perque en lo mateix punt un angel del Sr. la deslligá rompent les rodes estava lligada, y desbaratá aquella máquina cruel desclabant unas rodas de altres, ab tant gran impetu que ab son accelerat moviment matá a molts dels gentils que alli estava y que eren anats a veurer aquell espectaculo, y los altres que restaven vius cridaven ab altas beus, gran es lo Deu dels Christians. Que cor hi pot havert ant dur y empedreit que no se ablandas ab aqueix miracle, y que tigre tant feros y cruel que no se amañes a la vista de tantas maravellas, empero Maximino era mes cruel que el tigre, mes dur que la pedra y que lo diamant, y així no feu cas de miracles, ni de maravellas, antes be apareinxentli que esser vensut de una delicada donzella y de la flaquea mugeril, era menos cabo seu, y de tot son imperi, comença a cercar altres nous torments y terribles pera acabar de una vegada, y la Sta. donzella sabe tot lo succes la emperatris sa muller y no podent disimular mes lo foch del amor de Deu tenia en son cor, sen aná al Emperador, son marit, reprementlo ab paraulas seberas y graves la crueltat que usave ab la Verge Catharina y contra los altres christians, confessant que ella també ho era, y estava aparellada a morir per la confessió de Christ.

20 Quant lo tirá sabé que la Emperarris sa muller era Ch-
ristiana, y juntament portin, y los dos cents Soldats tots
se eran batejats, y que ella, y los demes ho confessaven, y de-
uant sa presencia, ab cruel habia, y colera com fora de si ma-
na que encontinent ho degollassen tot, recordanse lo empe-
rador del que Catharina li havia dit que esperaua en Deu
que molta gent de sa casa, y palacio se havia de salvar per
son medi lo que tot veya ja complit. Acceptá la Empera-
ris ab gran alegria la cõtenencia de mort donada per son
marit, y para ab la preciosa Verge S. Catharina, y ab gran
deuocion, y ternura li demana que pregas a Deu per ella
per que li donas son favor en aquell transit, y la S.ª
li respongue no temes ves que Deu es ab tu, y aniras
agossar del seu S.ª regne pera Sempre. Abint estas pa-
raulas se despedi la emperarris, y se executá contra ella
y contra portin, y sos Soldats la sentencia del tirá lo
qual restá tant encarnisat de la Sanch de sa muller
y de sos criats que havian dememada, maná també
que degollassen a S.ª Catharina cõsta sa perseveran-
cia, y que no tenia esperança a persuadirla a lo que ell
desijaba. En continent que publicá la cruel Senten-
cia del tirá contra la esclavada verge acudiren tota
la ciutat homes, y dones Senyors, y S.ªs vells, y

21
jouens al lloch del Suplici. Quant arriba en dits
lloch la S.ª Donzella, y ueren sa gracia honesta, y
compostura molts ploraven de llayma, mes la S.ª
estava molt alogra en sa anima, y en la cara apareixia
un serafí, y alant los seus serenats ulls, y alçadas sas
preciosas mans al cel feu oració a Deu donantli gra-
cias per las misericordias que sempre li havia usadas, y
en especialment per esserse dignat de rebre-la en olo-
cauto, y sacrifici offerintli la Sanch, que per ell der-
remava com aprendas de son fin, y uer uer amor su-
plicantli que recullis pur, y simpio son esperit, y que
no permetes que son ces anas en mans de aquells ver-
duos demanantli que tots sos deuots, y los que se recor-
dassen de ella, y la invocarian en sas necessitats fossen
so correguts, y afavorits, y los atorgas, lo que demanarian
si fos convenient per llur Salvació, y que inluminas tot
aquell poble que allí estava, y lo portas a son canxi-
ment, y amor. Iera esta oració un dels sayons li feu
Saltar lo cap corrent de la serida, y per lo Coll en lloch
de Sanch llet, y pera que son Segrat cos no anas en
ans de aquells sayons (com forma ella havia desijat)
los angels baixaren del cel, y la aportaren ala monta-
nya de Sinai, y allí la Sepultaren, y á el mana y

Quant lo tirá sabe que la Emperatris, sa muller, era christiana y juntament Porfiri y los dos cents Soldats, tots se eran batejats, y que ella y los demes ho confessaven, y devant sa presencia, ab cruel rabia y colera com fora de si maná, que encontinent ho degollasen tot, recordanse lo emperador del que Catharina li havia dit, que esperava en Deu que molta gent de sa casa y palacio se havia de salvar per son medi, lo que tot veyá ja complit. Acceptá la Emperatris ab gran alegria la sentencia de mort donada per son marit, y parta ab la preciosa Verge S. Catharina, y ab gran devoció y temuta li demané que pregés a Deu per ella porque li donas son favor en aquella transit, y la Sta li repongué no temes res que Deu es ab tu, y anirés a gosar del seu St. regna pera Sempre. Ohint esta paraulas se despedi la emperatris y se executà contra ella y contra Porfiri y sos soldats la sentencia del tirá, lo qual resta tant encarnisat de la Sanch de sa muller y de sos criats, que havien derramada, maná també que degollasen a Sta. Catharina, vista sa perseverancia, y que no tenia esperança a persuadirla a lo que ell desitjaba. En continent que publicá la cruel Sentencia del tirá contra la esclarecida verge, acudiren tota la ciutat, homens y dones, Senyors y Sras. vells y

jovents al lloch del suplici. Quant arriba en dit lloch la Sta. Donzella, y veren sa gracia, honestat y compostura, molts ploraven de llastima, mes la Sta. estava molt alegre en sa anima, y en la cara apareixia un serafi, y alsant tos seus serentats ulls y alsadas sas preciosas mans al cel, feu oració a Deu, donantli gracias per las misericordias que sempre li havia usadas, y en especialment per esserse dignat de rebrerla en olocausto y sacrifici offerintli la Sanch que per ell derramava, com a prendas de son fino y verdader amor, suplicantli que recullis pur y limpio son esperit, y que no permetes que son cos anas en mans de aquells verdugos, demantli que sos tots devots y los que se recordassen de ella, y la invocaren en sas necessitats fossen socorreguts y afavorits, y los atorgas lo que demanarian si fos convenient per llur Salvació, y que iluminas tot aquell poble que alli estava, y lo portas a son coneixement y amor. Feta esta oració, un dels sayons li feu saltar lo cap corrent de la ferida, y per lo Coll en lloch de Sanch, llet y pera que son Sagrat cos no anas en mans de aquells sayons (conforma ella havia desitjat), los angels baixaren del cel y la aportaren a la montanya de Sinai, y alli la sepultaren, y del maná y

30. *hix un suau licor, y aficas per la Salut de totas las
enfermadats, y malalties, y dempres, lo emperador
Iustino edificà allí un temple, y monestir, y en elles
venerada. O gloriosa Verge Catharina, y de la esposa
de Jesuchrist deixeble del Celestial mestre, y merre dels
filosops, y de tota la terra, y dels torments, y tina triunfa-
dora llum delas verges esfors dels martyrs, y en vida, y
en mort regalada dels Srs quant just fou que de vostre
coll tiques llet en lloch de Sanch per manifestar la blan-
cura, y puresa de vostra anima, y que los mateixos angels
vinguts del Cel vos fessen las obsequias, y ab sas mans
sepultassen vostre cos en la mateixa monianja ahont
Deu havia aparegut, y donat la sua llej. La gloriosa
verge gosau dels castos abraços, y regalos de vostre su-
avissim espar ja hadeu alcançat la corona de vostra
victoria, y estau segura que ningú vos la llebarà recor-
da vos de no vltres vostres debots, y criats que tot a
via demanam vostre favor perq, migonant vostre in-
tercecció imitem vostres virtuts resistiam alas blandu-
ras de nostra carn, y alas falsas promesas del mon,
y alor espans, y terrors ab que lo diuoni nos persequen,
ix, y per una gloriosa victoria de nosaltres mateixas en-
em ahont vos sou anada, y posem de lo que vos sou au-*

Lo martyri de Sta Catharina fou a 25 de nobembre 31
del any del Sr 307 imperant Maximino; Solament
comunament pintar la Sta ab una espasa en la ma
y de baix de sos peus un cap de emperador pera denotar
que per la espasa alcançà corona del martyri, y victoria
del tira: De Sta Catharina huescrit lo P. Peres de Ri-
badenejra dela Companjia de Jesus natural de to-
do del meclo es dit ahont trobaran los demes hators
nehan escrit.

CAP. 3. AHONT SE VEN

ra la Estima Fa Nostre Deu, y la Verge maria
mare sua dela gloriosa Santa Catharina que
apenas se troba aver baixat al mon sens Compa-
nyia de dita Sta Catharina.

Com tot lo meu fi en esta obra sia en animar lo Chris-
tia, y sector ala devoció de dita Sta y que prenga aq-
uella per patrona perque per sa intercecció pugue re-
brer de Deu beneficis, y merces (vohent me jo abtan-
tas sobras abe que indigne deuot seu) hauent vist, y
con siderat ab sa vida, y martyri lo quant te ab sa diu-
na magestat, y lo quant la estima la Emperatris ma-
ria reyna, y Senyora nostra mare sua. que en lo Cel

hix un suau licor, y aficas per la Salut de totas enfermetats y malalties, y dempres lo emperador Iustino edifica alli un temple y monestir, y en ell es venerada. O gloriosa Verge Catharina, y dolça esposa de Iesuchrist deixeble del Celestial mestre, y mestre dels filosofos y de tota la terra, y dels torments del tira triunfadora, llum de las verges, esforços del martyrs, y en vida y en mort regalada dels Sts., quant just fou que de vostre coll isques llet en lloch de Sanch, per manifestar la blancura y puresa de vostra anima, y que los mateixos angels vinguts del Cel vos fessen las obsequias y ab sas mans sepultassen vostre cos en la mateixa montanya ahont Deu havia aparegut y donat la sua lley. La gloriosa verge gosau dels castos abraços y regalos de vostre suavissim espos ja haveu alcançat la corona de vostra victoria, y estau segura que ningü vos la llebaré, recordavos de nosaltres vostres debots y criats que tota vida demanam vostre fabor, perque migensant vostre intercecció imitem vostres virtuts, resistiam a las blanduras de nostra carn, y a las falsas promesas del mon y a los espans y terrors ab que lo dimoni nos persegueix, y per una gloriosa victoria de nosaltres mateixos anem ahont vos sou anada y gosem de lo que vos gosau.

Lo martyri de Sta. Catharina, fou a 25 de novembre del any del Sr. 307, imperant Maximino. Solan comunament

pintar la Sta. ab una espasa en la ma y de baix de sos peus un cap de emperador, pera denotar que per la espasa alcança corona del martyri, y victoria del tirá. De Sta. Catharina ha escrit lo P. Pera de Ribadeneira, de la Companyia de Iesus, natural de Toledo, del modo es dit ahont trobara los demes hautors ne han escrit.

CAPITOL 3

AHONT SE VEURA LA ESTIMA FA NOSTRE DEU Y LA VERGE MARIA, MARE SUA, DE LA GLORIOSA SANTA CATHARINA QUE APENAS SE TROBA AVER BAIXAT AL MON SENS COMPANYIA DE DITA STA. CATHARINA

Com tot lo meu fi en esta obra sia en animar lo Christian y lector, a la devoció de dita Sta. y que prenga aquella per patrona, perque per sa intercecció pugua rebre de Deu beneficis, y merces (vahentme jo ab tantas sobras a be que indigne devot seu) havent vist y considerat ab sa vida y martyri lo quant te ab sa divina magestad, y lo quant la estima la Emperatris María, reyna y Señora nostra, mare sua que en lo Cel

2. La te elegida persona de sas queridas companyeras quant
ha volgut baixar ha homar absa presencia la terra, y uisitar
algun debot seu que molt poch se troba auer baixar en la
terra maria Santissima que la gloriosa Sta Catharina
no sia estada ab ella, y auer de parar las vegades ha bai-
xat ala terra juntes Maria S^{sa} y Sta Catharina, seria
nunca acabar; empero no deixare de dir en aquest capi-
tol algunas de les vegades ha baixat, y aqui segons heu
uon alguns autors que curare y especialment aporta lo P.
M. Fr. Pere marçà Moxet del orde de predicadors ab son
dretari ^{uirinal} espiritual dirigít al Illustre Sr Dⁿ Bernat de Cr.
dona Canonge y ardiaca major de la Cathedral de perona las
horas diputat primer del principat de Cathalunya, y
compras de rosolló, y Cerclanyá, y despues bisbe de dita Ca-
tredal com se ueura.

En roma any mil sis cents donz la anima en mans del
Sr Sor Maria Ragi grega de nacio uiuda beata del orde
de St Domingo tant regalada de Jesuchrist N. Sr, y de
sa S^{sa} Mare, y tant deuota de Sta Catharina que merces
que esser uisitada de maria S^{sa} en moltes ocasions, y en
unas grans dolors que patia la Verge S^{sa} apar-
eixenli uestida de tela de or Sembrada de pedras preci-
osas en companyia de las Stas Verges Catharina, Cicilia

Agnes deixantli sa anima plena de espiritual digna ?
y consuelo com llargament ho aporta Miguel Cort de
ribera son confessor en sa uida impressa en roma any
1601. Un donat anomenat Pera que era pastor, y guarda-
ua lo bestiar del combent de St Hieronim de la catho-
lica gran deuot de la Verge Maria, y de Sta Catha-
rina Las quals volgueran honrarlo com a deuot uisi-
tante antes de morir en companyia de St Hieronim
y Sta Agnes. segons a. 2 part. la estimade dit orde Cap. 1.
En Brabantia mori el benebenturat Ioan de Brabantia
ch circisiense lo qual era tant deuot de maria S^{sa}
y de nostre Sta Catharina que merces que esser uisitat
de ellas, y de Sta Agnes per donar Socorro a altre mon-
jo cisterciense malalt que estava en gran necessitat
y despues de auerlo posat al llit, y deixat aconselat sen-
ana la mare de deu ab sas companyeras catharina,
y Agnes al cor ahont estauen los monjos dient ma-
tines en aquella ocasió, y despues anaren al cor dels
llechs acceptant llurs oracions, y se despediren de dir
fra Ioan. menelogi Cisterciense.
Any mil dos cents desabuit mori St reginaldo de
ga de orliens en francia home principal doctor en
D. y lector en la universitat de paris estant tractant

la te elegida per una de sas queridas companyeras quant ha volgut baixar ha honrar ab sa presència la terra y visitar algún debot seu, que molt poch se troba aver baixat en la terra María Santissima, que la gloriosa Sta. Catharina no sia estada ab ella, y aver de posar las vegadas ha baixat a la terra juntas, María Sssa. y Sta. Catharina. Sería nunca acabar, empero no deixaré de dir en aquest capitol algunas de les vegades ha baixat y aqui segons ho diuen alguns autors que citaré, y especialmente aporta lo Fra Pere martyr Moxet, del ordre de predicadors, ab son dietari virginal dirigit al Illustre Sr. D. Bernat de Cardona, Canonge y ardiaca major de la cathedral de Gerona, las horas diputat primer del principat de Cathalunya y comptats de Roselló y Cerdanya, y después bisbe de dita Cathedral, com se veurá.

En Roma, any mil sis cents doná la anima en mans del Sr. Sor María Ragi, grega de nació, viuda, beata del ordre de St. Domingo, tant regalada de Iesuchrist N. Sr. y de sa Sssa. Mare y tant devota de Sta. Catharina, que meresqué esser visitada de María Sssa., en moltas ocasions, y en unas grans dolors que patia, la alegrá la Verge Sssa. apareinxeli vestida de tela de or sembrada de pedras preciosas, en companya de las Stas. Verges Catharina, Cicilia y Agnes, deixantli sa anima plena de espiritual alegria y consuelo, com llargament ho aporta Miguel Cot de Ribera, son confessor, en sa vida impresa en Roma any 1601.

Un donat anomenat Pera que ere pastor y guardava lo bestiar del combent de St. Hieronim de la catholica, gran devot de la Verge María y de Sta. Catharina, las quals volgueran

honrarlo com a devot, visitarlo antes de morir, en companyia de St. Hyeronim y Sta. Ighes. Siguenta 2 part la estimada dit ordre. Cap, 1.

En Brabancia, morí el benebentorat Ioan de Sorveville, cisterciense lo qual era tant devot de Maria Sssa. y de nostra Sta. Catharina, que meresqué esser visitat de ellas y de Sta. Ighes, per donar socorro a altre monjo cisterciense malalt, que estava en gran neessitat y después de averlo posat al llit, y deixat aconsolat, sen aná la Mare de Deu ad sas companyeras Catharina y Agnes, al cor ahont estaven los monjos dient matines en aquella ocasió y després anaren al cor dels llechs acceptant llurs oracions, y se despediren de dit fra Joan Menclogi, Cisterciense.

Any mil dos cents desabuit, morí St. Reginaldo, degá de Orliens en Francia, home principal Doctor de D. y Lector en la universitat de París, estant tractant

34. Ab St Domingo de pencher lo avit de saveligio caygue
en una febre continua, y al pareixer del merge mortal
y enant lo glorios St Domingo pregant a deu per sa Salut
y dit St Reginaldo invocant a maria S^{ssa} estant los
dos ocupats en esta demanda entra per lo aposento de
reginaldo la reyna del Cel la Verge S^{ra} Nostra acom-
panyada de las dos benaventuradas Verges y S^{ras} Ca-
tharina y Cecilia Martyrs las quals se acostaren ab
la Verge Santissima al dit de reginaldo dient la Ver-
ge fill meu reginaldo que vols que fasse per tu jo
so vinguda a veurer que demanas digas ho hite sera
donat. Impapexas reginaldo, y atomit, y fora de si ab
tal celestial visio pensava lo que diria, em pero las com-
panyeras de maria S^{ssa} Catharina y Cecilia lo trague-
ren de cuytado dientli germa no demanes cosa dei-
xat en sas mans que major sebra ella donar que
tu demanar, y reginaldo Segui lo parer de ditas S^{ras}
y respongue ala Verge Maria S^{ra} jo no demano cosa
no tinch mes voluntat que la voma en ella, yen co-
mas mans me posa. La verge S^{ssa} en continent pren-
gue del oli que aportaven pera dit efecte aquellas sas
criaas Catharina, y Cecilia, y unta a reginaldo de la
manera que se sol dar la extrema uncio, y en contin-
ent

35.
urgue tant si com si may sapues estat malalt del cos
y molt mes en la anima que ab aquella gran merce de
aquella hora en avant jamay senti moviment censual
y deshonest en sa persona en tots los dias de sa vida; em-
pero que podia donar aquell segari del esperit St Ma-
ria acompanyada de aquellas Verges, y martyrs Catha-
rina y Cecilia sino seniedat, virtut, honestat, Castedat
y esperit de que sempre estigue ple, y la Verge li amonstra
lo escapari, y havit blanch que aportan los religiosos de
St Domingo al qual se vesti de mans de dit St Domingo.
St Antonino 3. p. 11. 23. Cap. 4. s. 1. Any mil quatre
cents xxviii vuyt a 2. Mas en el nono lloch de la Tri-
cana mori lo beneventurat Pere frances frare llech de la
ordre Segrada de los menors mores que veurer Maria
S^{ssa} acompanyada de S^{ra} Catharina, y dels Srs Iohn
evangelista, y St Francesch una nit que baixaren en
sa Celda. Fra Marcos de Lisboa. 3. p. 1. 8. Cap 37. notals
se acomenta la Verge maria S^{ra} N. Lleuar ala S^{ra} Mar-
tyr Catharina per Companyera; empero encara posa lo
nom de Catharina alas que vol aportar ason fill S^{ra}
nostre com veurem ab lo Seguent. En buajna acaba San-
tament la Beata Rachel primer, y despues Catharina
filla de pares judios monja cisterciense la qual de edat
de Sinch anys arxia de casa de sos pares per amar enu-
christiana alegranse de chir los misteris de la Rey Ch-
ristiana y las excellencias de Maria S^{ssa} de la qual
se anemora en tanta manera que per poderla Servir
determina fense Christiana, y qualsevol cosa que li de

demanes cosa, deixo tot en sas mans, que major sabra ella donar que tu demanar, y Reginaldo segui lo parer de ditas Stas. y respongué a la verge Maria, Sra. jo no demano cosa cuan no tinch mes voluntat que la vostra, en ella y en vostras mans me poso. La verge Sssa, en continent prengué del oli que aportaven pera dit efecte aquellas sas criadas Catharina y Cecilia, y untá a Reginaldo de la manera que se sol dar la extremaunción, y encontinent estigué tant sa com si may hagues estat malalt del cos y molt mes en la anima que ab aquella gran merce de aquella hora avant, ja may senti moviment censual y deshonest en sa persona en tots los dias de sa vida, empero que podia donar aquell sagrari del esperit Sta. María, acompañada de aquellas Verges y martyrs Catharina y Cecilia, sino sentedat, virtud, honestedat, castedat y esperit de que sempre estigué ple, y la Verge li amostrá lo escapolari y habit blanch que aportan los religiosos de St. Domingo, al qual se vesti de mans de dit St. Domingo.

St. Antonino 3 p 23 Cap. A.S.A, Any mil quatre cents xexanta vuyt a 2 de Mars, en Chonlo, lloc de la Toscana, morí lo benebenturat Pere Frances, frare llech de la ordre Segrada de los menors, meresqué veurer María sssa. acompañada de Stas Catharina y dels Sts. Ioan evangelista y St. Francesch, una nit que baixaren en sa celda. Fra Marcos de Lisboa 3 p I:S: Cap 37, no sols se accontenta la Verge María Sras. N. llevar a la Sta. Catharina per companyera, empero encara posa lo nom de Catharina a las que vol aportar a son Fill Sr. nostre, com veurem ab lo seguent: En Lovayna acabá santament la Beata Rachel primer y después Catharina, filla de pares judíos, monja

cisterciense, la qual de edat de sinch anys, aixi de casa de sos pares per anar entre christians, alegranse de ohir los misteris de la lley Christiana y las excelencias de María Sssa., de la qual se enemora en tanta manera que per poderla servir determiná ferse christiana, y qualsevol cosa que li

36. Manassen en nom de maria mare de Jesus ho donava.
Saberem sos pares lo proehir de dita va chal, y deterrini-
naren pasarla a altres parts, o terras, y casarla, sentiu
tant la Xiqueta que no veu altre remey sino impto-
rar lo Socorro de la Verge maria la qual com amare
dels affligits, y font de Consolacio li aparegue ala nit
vestida de color blanch, y donant li una vara replan-
dent en la ma li digue alcat catharina, y posat en ca-
mi quet resta molt per caminar, se despertá a la veu
de la Verge Rachael, y obehi lo quel li manaba, y se enci-
miná a un Saucelot quela lleuá, o poria haun con-
uent de monjas cistercienses, y la batejá essent de
eclat de set anys, y li posá en nom Catharina que
era lo nom ab que la Verge la avia criada, y rebé lo
abit de religiosa, y fou maravellas en servey de sa
enemorada Maria agenollance moltes vegadas deu-
ant sas imatges, y deya jo pobreta horfana, y fureste-
ra vinch avos que sou misenyora, y de ma nacio en
vos Sola tinch posat mon refugi, y consuelo, y fou
gran Seruenta sua. Cantiparano lib. 2. de apibus.
Cap. 29. menelogi Cisterciense.

Estant lo glorios P. S. Domingo en Roma en lo Con-
uent de S^{ra} Sabina fent oracio entia la Verge S^{sa}
mare de Deu acompanyada de S^{ra} Catharina, y S^{ra}
Cicilia per lo dormitori dels freres, y una de clitas S^{tas}
aportava un parolet de aygua beneyta, y la Verge S^{sa}
anava llançant aygua beneyta sobre los freres que
dormian, y juntament los beneyta.

En los anals del ordre del Rosari.
En la provincia de Suecia el beneuenturat Guillem Canon - 37
ge, y despues religios tant deust de Maria S^{sa} S^{ra} N^{ra}
y tant volgut seu que ala ora de sa mort li aparegue
en companyia de la Verge, y mairir S^{ra} Catharina y
de la gloriosa S^{ra} barbava per encaminarlo a be morir, y
aportaren la anima al Cel. Marti Mares en sa vida.
a quarte de Setembre del any 1547 en Reconcio del
piamont mori la Serafica Verge Catharina de raconcia
beata del ordre de St. Domingo noble ab maravellosos
dons de gracia de sa divina magestat, y molt famili-
ar de la Verge Maria S^{ra} Nost^{ra} la qual merces que ve-
uter en moltes ocasions, y entre altres lo dia de S^{ra} Cat-
harina Verge y mairir als 25. de Novembre erant la di-
ta S^{ra} Catharina ab altissima contemplacio de la Con-
tancia tingue S^{ra} Catharina verge, y Martir, li aparegue
N. Deu, y S. en companyia de sa mare Maria S^{sa} y de
la gloriosa Verge, y martir S^{ra} Catharina fent li mol-
tas merces. el Compte Ioan Pico Mirandulano en sa vida.
Als 15. de Setembre en Soria de la provincia de la Cala-
bria se Solemnisa la festa ala milagrosa decenccio fetu
la Verge maria que fou de aquest modo. Lo any 1530
passara vint anys de la fundacio del Conuent de S^{ra}
Domingo de la vila o Ciutat de Soria la nit del dit dia
al que los religiosos se lleuaren acantar matinas de la
oetaba de la natiuitat de Nost^{ra} S^{ra} baixá lo Sagrada
(Com es de costum) ala iglesia amitjanit a encender
las candelas al altar major per dir las matinas.

beneyta, y la Verge Sssa. anava llançant aigua beneyta sobre los frares que dormían y juntament los benehia.

En los anys del ordre del Rosari.

En la provincia de Suecia, el benaventurat Guillem Canonge y después religios, tant devot de María Sssa. Sra. N. y tant volgut Seu, que a la ora de sa morir, li aparegué en companyia de la Verge y martyr Sta. Catharina y de la gloriosa Sta. Barbara, per encaminarlo a be morir, y aportasen la anima al Cel.

Marlí Mares en sa vida a quatre de setembre del anys 1547, en Veconcio del Piamont, morí la Serafica Verge Catharina de Vaconcio, beata del ordre de St. Domingo, noble ab merevellosos dons de gracia de sa divina magestad, y molt familiar de la Verge Maria Sra. Nostra, la qual meresqué veurer en moltes ocasions, y entre altres lo día de Sta. Catharina Verge y martyr als 25 de novembre, estant la dita Sta. Catharina. ab altissima contemplació de la Constancia, tingué Catharina Verge y martyr, li aparegué N. Deu y Sr, en companyia de sa mara María Sssa. y de la gloriosa Verge y martyr Sta. Catharina fentli moltes merces.

El compte loan Pico Mirandulano en sa vida.

Als 15 de Setembre, en Soria de la provincia de la Calabria. se solemnisá la festa a la milagrosa decenció feu la Verge María, que fou de aquest modo. Lo any 1530 passats vint anys de la fundació del Convent de Sto. Domingo de la vila o ciutat de Soria, la nit del dit día al que los religiosos se llevaren a cantar matinas de la octava de la natiuad de Nostra Sra., baixá lo

Sagristá, com es de costum) a la iglesia a mitjanit, a encendrer las candelas al altar major per dir las matinas,

38. y baixant las portas uen dins dita iglesia tres S^{ras} demol-
ta magestat, y ell se espanta pensant havia deixadas ober-
tas las portas de la iglesia, y corregeu amirar-ditas portas
y las troba ben tencadas resta mes admirat, y estant aixi
suspes la una de ditas S^{ras} lames venerable (que era la em-
penaris del cel y terra maria) lo crida, y pregunta com se
anomenava aquella iglesia, y que imatge tenia a ella, res-
pongue lo Sagrista la Iglesia se anomena de St Domin-
go, y noy ha altre imatge del S^t sino una en lo temple
pintada en la paret deuant de la qual se eliu missa, y la S^{ra}
li digue aparta esta a ton prelat, y digasli que la posa al
altar, y dienli aixo negue un embultori de lli, y ley do-
na, resta tant fora de si lo religios pelo que ueya que
sens despectarse ni preguntar qui eran, ni com havian
enrat se ne una Alucari de dit conuant que uenia ab las
demes fraves, a matinas, y los conta tot lo que havia succit.
Desplegauen lo embultori per veuer que era, y trobaren
que era un retrato del pare glorios St Domingo q. per
los afectes interiors quels causava judicaren era cosa
sobre natural, y del Cel, baixaren encontinent ala igle-
sia a cercar, y regoneixer las Senyoras que lo havian
portat, y no trobaren aninou. el seguent dia tot fou par-
lar del cas succit confuses sens mes claredat del
dalt dit lo seguent nit estant hu de ell en oracio li
paregue S^{ra} Catharina Verge, y marxyr sa rimouar
devota, y li digue, no veniu que estar Suspeso Sobre es-
tas, la imatge que tant desit jau saber no es pintada.

39
esta terra la portadora de ella foula sacratissima reina dels
Angels, y S^{ra} nostra encompanyia de la qual uenia S^{ra}
maria magdalena, y jo com a parteras de aquix orde
y desparague la S^{ra}, y ells ab tan gran trezor restaren molt
aconselats. Han volgut alguns dels majos pintors de
Italia copiar esta S^{ra} imatge, y may han pogut, y la ha
nombrada lo S^t, y Sa mare S^{ra} ab tanta infinitat de
mirades per la qual causa es un dels majors Sumpru-
aris de Italia. Istoria de Ionario.
En Arimino de Italia any 1313. a 3. de 9^{bra} foula mo-
rt del S^t fra simon de arimino religios llech de or-
de del orde de St Domingo, y un dels majors Sants
de ella regalar ab singulars favors del Cel alcanats
per medi de la intercessio de la Soberana Verge S^{ra} M.
de qui ell era molt devot, y tractant los de dit llech de
Arimino de fer un monestir li revelà la S^{ra} Catha-
rina U. y M. que la voluntat de Deu, y de la gloriosa Ma-
re era que aquell monestir se fes en nom, y de baix de
la sua S^{ra} advocacio; digueu lo Sant als de dit poble
y obchiren atant alt manament. Castillo 2. parte de
la istoria del orde li. l. Cap. 3.

Lo any 1575 als 18 de 9^{bra} dona la anima al Seny lo
Pare laume lladisma de la companyia de Iesus lo qual
pregant ala Verge S^{ra} per la perseverancia en la religio
li aparegue acompanyada de S^{ra} Maria magdalena, y
y delas S^{ras} Catharina Verge, y Mariy, y S^{ra} Catha-
rina de Sena aconselant lo prometentli que la hora
de la mort lo assistirian, y quant se ne anaren cantaren

y baixant las agradas, veu dins dita iglesia tres Sras. de molta magestat, y ell se espantá, pensant havia deixadas obertas las portas de la iglesia, y corregué a mirar ditas portas, y las trobá ben tencadas, restá mes admirat, y estant així suspes, la una de ditas Sras. la mes venerable (que era la emperatris del cel y terra, María) lo cridá y preguntá com se anomenava aquella iglesia, y que imatge tenia a ella, respongué lo Sagristá la iglesia se anomena de st. Domingo, y no y ha altre imatge del St. sino una en lo temple, pintada en la paret devant de la qual se diu missa, y la Sra. li digué aporta esta a tos prelat, y digasli que la posa al altar, y dienli aixó, tregué un embolteri de lli, y le y doná, restá tant fora de si lo religios de lo que veyá, que sens despedirse ni preguntar qui eran ni com havian entrat, sen aná al vicari de dit convent, que venía ab los demes frares a matinas, y los conta tot lo que havia succeit. Desplegaren lo embolteri per veurer que era, y trobaren que era un retrato del pare glorios St. Domingo, que per los afectes interiors quels causava judicaren era cosa sobre natural y del Cel. Baixaren en continent a la iglesia a cercar y reconeixer las Señoras que lo havian portat, y no trobaren a ningú, el seguent día tot fou parlar del cas succehit, confusos, sens mes cleredat del dalt diu lo seguent nit estant hu de ell en oració li aparegué Sta. Catharina Verger y martyr sa singular devota, y li digué no teniu que estar suspesos sobre es cas, la imatge que tant desitjau saber, no es pintada en la terra, la portadora de ella fou la santissima reyna dels Angels y Sra. nostra, en companyia de la qual venia Sta. María Magdalena y jo com a patronas de aqueix ordre, y desaparegué la Sta. y ells ab tan gran tresor restaren

molt aconsolats. Han volgut alguns dels majos pintors de Italia, copiar esta Sta. imatge, y may han pogut, y la ha honrada lo Sr. y Sa Mare Sssa., ab tanta infinitat de miracles, per la qual cosa es un dels majors Sumptuaris de Italia. Istorio de Ionario.

En Arimino de Italia any 1319 de gbre, fou la mort del Sr. fra Simón de Arimino, relligios, llech de menors del ordre de St. Domingo y un dels majors Sants de ella, regalat ab singulars fadors del Cel, alcançats per medi de la intersecció de la Soberana Verge Sra. N. de qui ell era molt devot, y tractant los del dit lloch de Arimino de fer un monestir, li revelá la Sta. Catharina V. y M. que la voluntad de Deu y de la gloriosa Mare era que aquell monestir se fes en nom y de baix de la sua Sta. advocació, digueu lo Sant als de dit poble, y obehiren a tant alt manament. Castillo 2 parte de la istoria del ordre Li. I. Cap. 3.

Lo any 1575 als 18 gbre. doná la anima al Senyor lo Pare laume Lladema, de la companyia de Iesus, lo qual pregant a la Verge Sssa. per la perseverancia en la religió, li aparegué acompanyada de Sta. María Magdalena y de las Stas. Catharina Verge y Martyr, y Santa Catharina de Sena a aconsolarlo, prometentli que la hora de la mort lo assistirian, y quant se ne anaren, cantaren

Las ditas **S^{tas}** aquell dels motes
Divina res est castitas.
Majora sed sunt premia
Quae continentur dat Deus.
Ribade neyria en la vida del Pare Laynes.
Als 21 de Deembre en Arnsburg descansa en lo **S^r** el be-
ato Tomas monjo cisterciense lo qual essent meli gran-
devot de la verge **S^{ra}** Nostra desitjava rebre alguna visita
sua, la soberana verge li satisfeu son desitg, y una nit estant
en lo ort aparagueli la verge **S^{ssa}** acompanyada de totini-
tat de angels y ditas **S^{tas}** Verges, y martirs Catharins, y
Agnes **que cantava** que la nit ternu torna resta
y cantaven ab tanta, y ab tal melodia que lo **S^r** religios cay-
gue en terra casi fora de si, que passaren molts dies que no
assentava en las cosas de esta vida. Menelagri cisterciense.
Any 1343. als 28 de **X^{bre}** passa de esta vida ala gloria honra-
ab grans favors del Cel. Fra Bonaventura telonej de la Seg-
rada vidre de predicadors, fou gran dissim. Servidor de la Ver-
ge **S^{ra}** M^a y dejunava los disuptes, die consecrat ala verge)
ab pa y aygua, y no se posava al lit. aquella nit, y si dormi-
a algun poch era assentat, uolgue visitar la terra **S^{ra}** ahont
la segrada verge avia viscut, y perguntant gran part del
Egipte li aparegué una nit la verge y reyna del cel en mig
de dos ermosissimas donzellas plenas gran resplendor la una
de ellas que era la verge, y martyr **Sta** Catharina li doná una
hermosissima palma dient li aquesta te dono en Senyal de
quanto que res pondra als treballs enques te trobas, y luego la
gloriosa **Sta** Ilucia, que era la altre) li doná una corona.

de or plena de pedras preciosas, y li dique estas la corona.
que se te aguarda en lo Cel que sera per mi accidental delas
fatigas que has tingut predicant ab gran fruyt de las
animas reduint no solament Christians ala mistat divina
sino infiels ala fe, amentant la Verge **S^{ra}** M. li ensenya-
un libze en lo qual estaven escritas estas paraulas: estote
fideles usque ad mortem & dabo tibi coronam uitae. El
Bibe de Menopoli 3. p. 1. t. Cap. 17.

CAPIT. 4. HAHONTES

Vara Descrita la Vila Baronia y terme de
S^{ra} Torroella de Mongri.

Suposat que tot lo present libze, o major part deell
extractar de la **Sta** Casa y heremita de la Verge y Martyr
Sta Catharina construida en la montanya de mongri
y en la Vall de aquella tot en lo terme, y parroquia de la
Vila de torroella de mongri, y que quicá algu llogira
aquell qui no sebra dita Vila, ni montanya, ni menas
ahont es aquella me apar en primer lloch antes de irae-
tar de dita Casa. descriurer la dita Vila, baronia, y terme
ahont es situat, y la calitat de ella perque major pu-
gua si voldria anar ab devocio acuitarla, y encoman-
arse a dita **Sta**, y aixi dire que la Vila de torroella es
Mongri junt ab son terme y baronia compresos dins di-
ta baronia, y terme las parroquias de Fontanillas, Galta
Vlla, y ueynat de Sobre estan, es situada en lo prin-
cipar de Catalunya, y en lo bisbat de gerona, en lo Ter-
porde a sol ixent en uers mar la qual te de roclaria

las ditas Stas. aquell dols motet
Divina res est castitas
Majora sed sunt premia
Quo continenti dat Deus

Ribadeneyra, en la vida del Pare Laynes.

Als 21 de Dezembre, en Amsburg, descansá en lo Sr. el beato Tomás, monjo cisterciense, lo qual essent molt gran devot de la Verge Sra. Nostra, desitjaba rebre alguna visita sua, la soberana verge li satisfeu son desitg, y una nit estant en lo ort, aparagueli la verge Sssa. acompanyada de infinitat de angels y de las Sta. Verges y martyrs Catharina y Agnes, tanta claretat que la nit feren tornar día, y cantaren ab tanta y ab tal melodia, que lo St. religios caygué en terra casi fora de si, que passaren molts dies que no assertava en las cosas de esta vida. Menologri cisterciense,

Any 1348, als 26 Dbre. passá de esta vida a la gloria, honrat ab grans fadors del Cel, Fra. Bonabentura Tolomey, de la sagrada ordre de predicadors, fou grandissim Servidor de la Verge Sra. N. y desjunava los disaptes (die consagrat a la Verge) ab pa y aygua, y no se posava al llit aquella nit, y si dormia algun poch era assentat, volgué visitar la terra Sta., ahont la sagrada verge avia viscut, y peregrinant gran part del Egipte, li aparegué una nit la verge y reyna del cel en mitg de dos ermosissimas donzellas plenas de gran resplandor, la una de ellas que era la verge y martyr Sta. Catharina, li doná una hermosissima palma,

dientli aquesta te dono en Senyal de triunfo, que responderá als treballs en que te trobas, y luego la gloriosa Sta. Lluçia (que era la altre) li doná una corona de or plena de pedras preciosas y li digué, esta es la corona que se te aguarda en lo cel que será per mi accidental de las fatigas que has tingut predicant ab oran fruyt de las animas, reduint no solament Christians a la amistad divina, sino infiels a la fe, a entretant la verge Sra. N. li ensenyá un llibre en lo qual estaven escritas estas paraulas: estole fideles us que ad moltem dabo tibi coronam vita. El Bisbe de Menopoli 3 p. l, i, Cap, 17.

CAPITOL 4

AHONT ESTARA DESCRITA LA VILA , BARONIA Y TERME DE TORROELLA DE MONTGRI

Suposat que tot lo present llibre o major part de ell es tractar de la Sta. Casa y hermita de la Verge y Martyr Sta. Catharina, construïda en la montanya de Mongri, y en la vall de aquella, tot en lo terme y parroquia de la Vila de Torroella de Mongri, y que quiçà algu llegirà aquell, qui no sebré dita Vila, ni montanya, ni menos ahont es aquella, me apar en primer lloch, antes de tratar de dita Casa, descriurer la dita vila, baronia y terme, ahont es cituat, y la calitat de ella, perque major puga si voldrá, anar ab devoció a visitarla y encomanarse a dita Sta., y aixi diré que la Vila de Torroella de Mongri, junt ab son terme y baronia, compresos dins dita baronia y terme, las parroquias de Fontanilla, Galta, Ullá y veynat de Sobre Estany, es situada en lo principat de Cathalunya, y en lo bisbat de Gerona, en lo Empordá, a sol ixent en vers mar, la qual te de rodaria

res lleugas de terra y dos de mar, que son sinch lleugas te de emplaria de Sol ixent a ponent mes de una lleuga, y de tremontana a mitg jorn dos lleugas, la qual com esté dit junt. Afronta a sol ixent ab la mar, a mig dia ab lo terme de Pals, dividint lo mas Carles, dit de la pedrissa, ser part de la casa dins lo terme de Torroella y part del terme de Pals, y també par ab lo terme de Palau, dividint un marge de vinyas, que es alli a ponent, en lo terme de Ullestret, y de altre part al castell de Peratellada, y altre montanya ab part la Vila de Verges, ço es part Sr. Mateu de Canet, part ab lo Castell de la Tallada, part ab lo Castell de Bellcaire, dividint la mata grossa y la Volleria, restant la dita bolleria y terras de aquella dins dit terme de Torroella, part ab lo estany de Don layme de Cardona y part ab terme de Empuries, fins lo puig de Mongó, dins lo terme de Torroella, y lo dit terme entre Empuries y Torroella de Mongri se posaren per la divisió de aquell en lo any 1621, fitas novament, comensant posar la primera fita en lo cami real va de la dita Vila a Empuries, posada mes ensà en vers Torroella, de la casa nova de Don layme de Cardona, sis cents sinquanta nou passos, començant a contar dits passos del cantò de la paret de cors de dita casa nova envers Torroella, tot cami real, y apres posaren sis fitas, y arriba dit terme de Torroella de Mongri fins a la montanya de Mongó, ahont es edificada una torra de guarda, y dita montanya es dins lo terme de Empuries, restant lo dit port de Mongó y arenal de aquell dins lo terme de Torroella, que jo he vistas las fitas y la que divideix dit port y montanya, que es a la falda de dita montanya sobra dit, port un tros mes enllà de una botiga, la qual ha edificada Pera Macer,

pages de dita vila, en lo dit port de Mongó, tot lo dit terme com havem dit tindrà entre la afrontació mar y terra Sinch lleugas de rodaria, y hurà de montanya que es a tremontana, una llegua, y lo demes plana. La dita Vila està cituada al peu de la montanya, ja en lo pla entre la dita montanya y lo riu de Ter que passa prop de ella, cerca dos cens passos, es dita Vila y baronia del rey Nostre Sr. desde lo any 1272, als 6 de les calendas de abril, que cambià lo Rey en Pere ab Dalmau de Rocaberti, qui era Sr. de aquella, y la cambià ab la varonia de la Vila de Muls y altres llochs.

La Vila contindrà en si alguns 300 vehins, no obstant que es estada de mil vehins, y ha tingut mes de sent masias, y ara sols tindrà algunas vint y sinch o trenta. La rohina de aquella, penso una partida es estada la pesta, si be ha molts anys perque jo he vist lo privilegi de la reducció del Consell, que antes era de 60 personas, y ara de mes de 300 anys ensà es sols de trenta personas, y lo motiu de dit privilegi diu que per quant ha vingut a menos per causa del Contagi. Així que dempres que nostra Sra. Sta. Catharina es entrada protectora de dita vila, y es fabricada la sua Sta. casa no trobo jo que haja vingut molt menos, ni la pesta haja donat lo dany havia antes donat que al que es publich y notori, y se es sempre dit que hi hague tant gran pesta, que tots los avitants desempararen la vila, que . estiguerent

41
mes de un any atornarla hauiat, y quant tornaren a ella fe-
vania professó per los carrers havia quana palms de ber-
ba, y la demes era iuliuert. Deu per sa diuina miseri-
cordia nos uulla preservar, y per intercessió de Sta Catha-
rina. La dita uila es molt poch menestralosa que son pa-
gerss y treballadors, que apenas hi ha menestrels per lo
que es menester per los ^{seu ueny de ls} menestrels hauians lo terme es
molt fructífero, y de tots manteniments aixi que per la
humana uida no tenen necessitat de ninguna uila, ni
lloch de Cathalunya per que si cull detot quant se te
menester ab abundancia pera uinuer acceptat de sol, y
encara hi ha selinas sino que no estan guarnidas, y en
temps passat los S^{rs} ne rechen ducats. esterne que si
cull molt arros, y en tot lo principat de Cathalunya no
se fa sino en dit terme del mocho la hauem confianca
si culliran quiscun any uns anys ab altres de uint y Sindh
o trenta mil corteras de gra entre uns grans, y altres de
vi si farin quana o Sindh mil carregas: oli tot lo que se
te menester per los auitans, y encara uns anys ab altres
de Sobras: de fruytas no ni ha abundancia acceptat
de figas que se secan moltes no obstant que heu mes
dir amos passats que ni haui molta abundancia, y no
me espanto per que es terra abte perator, y abundant de
aygua per causa de dit riu, de Ter tant caudalos que
trabessa lo terme, esterra molt abundada de peix per ser
la costa de mar de aquella molt apartant per peixos
grossos com menut, y la costa abundada de Calas, y pla-
ja, y dins la mar una lloca hi ha tres islas la una

145
dita Illa grossa altre dita las medas altre dita Carall ber-
nat, y estan molt cerca una de altre que de un poch llu-
ny pareix tota una no obstant que lo mar las divideixen
la del mitg hi ha una fortaleza del rey nostre S^r dita S^r
Miquel de las medas la qual lo any 1552 se era la major
part enderrocada que la penya hont estava cay que en lo mar
y lo marques de Aguilar qui era virrey en dita ocasio lator-
na afer fabricar assistint ell lo temps se feya en dita uila
y aquella li doná dos anys de uinte dels fruyts en au-
xili pera ferla en ella estan sempre Soldats de guarda
pagava de mans quante se fabrica el dit de la cana de
paller.

La dita uila com tenim dit esta entre la montanya
y lo riu de ter, y sota mongri, co es un castell fabricat
ala Summitat de un puig que es lo mes alt de tota la
montanya, lo dit castell segons la fama fou fet fa-
bricar per lo Rey Brigo en temps de la gentilitat per gu-
arda de sa persona per temor de alguna gran armada, y
no es may estat acabat alomenor de las officinas de de-
dins lo dit castell es una cosa de gran consideració per
que es fet tot de pedra picada tenint las parets de gros-
saria cerea dos canas, y es molt gran, y a quiscun corra
una torra no dona molt gran quiscuna ab tres inst-
ancias totas de volta almito de dit Castell una gran
cisterna que rindrá mes de uuyt canas atot cayre
de uacuo ab molta abundancia de aygua, y bona
pera dit castell tres anjups la un molt gran, y los dos
chis pera aygua aixi que de memoria ala clara en

mes de un any a tornar-la a habitar, y quant tornaven a ella feran la professó per los carrers havia quatre palms de herva y lo demes era julivert. Deu per sa divina misericordia nos vulla perservar y per intercessió de Sta. Catharina.

La dita Vila es molt poch menestralosa, que son pagessos y treballadors, que apenas hi ha menestrals, per lo que es menester per los serveis del havitants, lo terme es molt fructífero y de tots manteniments, així que per la humana Vida no tenen necessitat de ninguna vila ni lloch de Cathalunya, porque si cull de tot quant se te menester ab abundancia per a viurer, acceptat de sal, y encara hi ha salines sino que no estan guarnidas, y en temps passat los Sres. ne trehen ducats, es terme que si cull molt arros, y en tot lo principat de Cathalunya, no se fa sino en dit terme del modo lo havem confrontat, si culliran quiscun any, uns anys ab altres de vint y sinch o trenta mil corteras de gra, entre uns grans y altres, de vi si faran quatra o sinch mil carregas, oli tot lo que se te menester per los havitants, y encara uns anys ab altres de sobras, de fruita no ni ha abundancia, acceptat de figas que se secan moltas, no obstant que he entes a dir a mos passats qui ni havia molta abundancia, y no mes espanto porque es terra abte pera tot y abundant de aygua per causa de dit riu de ser tant caudalos, que trabessa lo terme, es terra molt abonada de peix per ser la costa de mar de aquella molt apta, tant per peixos grossos com menut, y la costa abundada de calas y plaja y dins la mar una llegua hi ha tres islas, la una dita illa grossa, altre dita las Medas, altre dita Carallbemat, y estan molt cerca una de altre que de un poch lluny pareix tota una, no obstant que lo mar las

divideix, la del mitg hi ha una fortalesa del rey nostre Sr. dita de St. Miquel de las Medas, la qual lo any 1552 se era la major part enderrocada, que la penya hont estava caygué en lo mar, y lo marqués de Aguilar, qui era virrey en dita ocasió, la torna a fer fabricar, assistint ell lo temps se feya en dita Vila, y aquella li doná dos anys de vinre dels fruyts en auxili pera fer-la, en ella estan sempre Soldats de guarda, pagava de mans quant se fabricà de la casa de Monpaller.

La dita Vila com tenim dit, esté entre la montanya y lo riu de Ter, y sota Mongri, ço es un castell fabricat a la summitat de un puig que es lo mes alt de tota la montanya, lo dit castell, segons la fama fou fet fabricar per lo Rey Brigo, en temps de la gentilitat, per guarda de sa persona, y per temor de alguna gran armada, y no es may estat acabat a lo menos de la officinas de dins lo dit castell, es una cosa de gran consideració per que es fet tot de pedra picada, tenint las parets de grosaria, cerca de dos canas y es molt gran, y aquiscum com una torra rodona molt gran, quiscuna ab tres instancias, totes de volta, al mitg de dit Castell una gran cisterna que tindrà mes de vuyt canas a tot cayre de vacuo, ab molta abundancia de aygua y bona, fora dit castell, tres anjups, la un molt gran y los dos xichs pera aygua, axique demostra a la clara esser

46. obra de rey, penso jo que lo nom de mongri que es tota la montanya, y castell, y també la Vila que se diu Torroella de mongri que pren dit nom de una de dos cosas ô, de dit Rey Brigo qui feu dit Castell corrompent lo nom de Brigi a Grimo pren lo nom del color de dita montanya que es grisa. La dita montanya des es molt aixuta, y de pocas ayguas per esser lo demes roca sibe molt apta pera bestiar manut tant per viurer, com per engraxarse, com per lo gust dela carn que pot competir ab tot Catalunya. Abunda de herbas medicinals ab tal modo que en ella se trobavan Botonica, Escossonera que pobres donas ne fan molts ducats de anarla acullir perque sen fa aygua pera molta part de Catalunya, y molta se ne envia en roma, França y altres parts per esser tant estimada per raho de la sequedat de la montanya, y també del rocio del mar trobavan en dita montanya Falgorina, Duradella, Romero, ô Romani ab abondancia que moltes cosas especialment de la plebe no se crema altre lleya en llurs casas la major part del any a qui si troba Funolls y de molta virtut, Ruda, Figoleta Es pigool, Sagifragia, y tanta diversitat de herbas medicinals com poden dir los Apotecaris, y Herbolarijs la han tractada que apenas se tenen de valer de altre part per la provisió de llurs botigas. trobavan funolls marins, y la mel dels abells se crian dita montanya estan perfeta que en haver algun temps es cullida torna tant blanca, y forta que apareix sucra de pa. Y la primavera trobavan en dita

17
47
montanya tanta diversitat de flors, y tant clorosas que es sent tant aixuta se espantala gent la tresoja, no falta lo Clauell de Sinch fullas ab tanta olor com tenen los que fan per los jardins del matey modo la flor dela gaurrera, y altres queres ta pasmat una persona las garrigas lleuen molta grana sibe com nos treballa en catalunya no se fa cas, y acerca de la grana me succehi un cas a Barcelona que als cambis me recorridaren uns mercaders. y me digueren si en dita montanya de Mongri, y havia grana jo los digui que si, y pera que ho demanaven y me digueren auian trobat un libre molt uell ab que un mercader la venia a venduda dita grana al Sr. Rey de qui era dita montanya (que auuyes dela Universitat) en molts ducats lo any. En dita montanya hi ha un gran partida que no hi ha sino palmas, y se diu lo puig de la palma que si fos en altres terras sen traurian molts ducats per ser cabassos, y altres cosas de palma. La dita vila y auitans de ella esta dotada de molts privilegis, y de gran consideracio, y de las mes privilegiadas y Francas de Catalunya la causa penso un partida que lo Rey en Pere la empenya al Compte de Llorenç per lo adot de sa filla, y despues la Vila li donava en auxili de la quitacio uuyt mil florins de or y no estigue enpenyada sino nou anys, y las horas la dotada de molts privilegis, y entre altres de no ce pararla mai, mes de la coronareu, y moltes altres cosas no obstant que ja antes n tenia moltissims los quals se

obra de rey, penso jo que lo nom de Mongri que es tota la montanya y castell y tambe la Vila, que se diu Torroella de Mongri, que pren dit nom de una de dos cosas, o de dit Rey Brigo que feu dit Castell, corrompent lo nom de Brigo a Grimo pren lo nom del color de dita montanya, que es grisa. La dita montanya de si es molt aixuta, y de pocas ayguas per esser lo demes roca, si be molt apta pera bestiar menut, tant per viuerer corn per engraxarse, com per lo gust de la carn que pot competir ab tot Cathalunya. Abunda de herbas medicinals, ab tal modo, que en ella se trobaran Botanica. Es consonera que pobres donas ne fant molts ducats de anarla a cullir, perque sen fa aygua pera molta part de Cathalunya y molta se ne envia en Roma, França y altres parts, per esser tant estimada per raho de la sequedat de la montanya, y tambe del rosio del mar, trobaran en dita montanya Falgrina, Duradella, Romero o Romani ab abundancia, que en moltas cosas, especialment de la plebe. no se crema altre llenya en llurs casas la major part del any. Aqui se troba Funolls y de molta virtut Ruda, Espigol, Sagosifragoia, y tanta diversitat de hervas medicinals, com poden dir los Apotecaris y Herbolaris la han tractada, que apenas se tenen de valer de altre part per la provisió de llurs botigas, trobaran funolls marins y la mel dels abells se crien en dita montanya es tan perfecta que en haver algun temps que es cullida torna tan blanca y forta que apareix sucra de pa. Y la primavera trobaran en dita montanya tanta divercitat de flors, y tant olorosas, que essent tant aixuta se espanta la gent la trasteja, no falta lo Clavell de Sinch fullas, ab tanta olor com

tenen los que fan per los jardins del marey modo la flor de la gavarrera y altres, que resta pasmat una persona. Las garrigas lleven molta grana, si be com nos treballa en Cathalunya no se fa cas, y acerca de la grana me succehi un cas a Barcelona, que als cambis me cridaren uns mercaders y me digueren si en dita montanya de Mongri y havia grana, jo los digue que si y pera que ho demanaven, y me digueren aviant trobat un llibre molt vell ab que un mercader la tenia arrendada dita grana al Sr. Rey, de qui era dita montanya (que avuy es de la Universitat) en molts ducats lo any.

En dita montanya hi ha una gran partida que no hi ha sino palmas, y se diu puig de la palma. que si fos en altres terras sen traurian molts ducats per fer cabassos y altres cosas de palma.

La dita Vila y avitants de ella esta dotada de molts privilegis y de gran consideració, y de las mes privilegiadas y francas de Cathalunya, la causa penso una partida de que lo Rey en Pere la empenya al Compte de Empuries per lo dot de sa filia, y después la Vila li dona en auxili de la quitació vuyt mil florins de or, y no estigué empenyada sino nou anys, y a las horas la dota de molts privilegis, y entre altres, de no cepararla mai mes de la corona real, y moltas altres cosas, no obstant que ja antes ne tenia moltissims, los quals se

se confirmaren, y des pues son anants confirmant, y anja-
dint de nou: tot lo que es causa esser tant imbiada.
Los uehins, y abitans de dita vila de si son magnanim-
os, y liberals, y amples de cor lo que escausa no estar ri-
chs de moneda si be los Sobra molt de hazienda que
ano tenirne tanta seria millor gouernada. Molta s
cosas deixo de dir que ja penso que lo lector dirá
que la voluntat me fa tant alabar la patria jo confer-
so so fill della que esta major dicha tinch, y aixi
callare pera tornar a ma patrona Sta Catharina q
es situada en la dita montanya, y en la vall de aquella
ala altre part sota Mongri com veuen allos Capitel
vinents.

CAP. J. AHONT SE TO-

ba qui fabrica la Hermita, y Casa de la
gloriosa Santa Catharina en la Montaña de Mongri.
Fou construida la capella de la gloriosa Sta Cathari-
na V. y M. esposa de Jesuchrist en la montanya de mo-
ngri de la vila de torroella de mongri, y en la vall de aqu-
ella, y en lo lloch dit Font Arboza, y aquella constitu-
iren, y fundaren tres hermitans anomenats Berto-
meu Cabotas, Pera Trasto, y Berenguer Desguell, los
quals hermitans eran exitis de la montanya de Mo-
ngri per raho de la divisió de la jolesia segons ditu-
hen ab lo acte infra escrit, y altres cosas convenient.
Volueren seruir a Nostre Sr Deu en algun lloch soli-
tari apte, y suficiet, y cercadas moltras montanyas.

49
y terras uobaren dit lloch acomodit, y aixi fabricaren.
dita capella, y hermita Sots invocació de dita Sta Cath-
arina V. y M. y comensaren a fabricar aquella obtenint
licencia del Sr Rey de Arago de qui era dita monta-
nya de Mongri, y es dita Vila, y dit Sr Rey los dona
una part de terra de dita montanya, y trobo jo que
fou la primera maravella seu lo S^r ala vila de torro-
ella de mongri per medi de Sta Catharina que los
tres hermitans de dita vila en particular, y la universi-
tat tinguessen en las necessitats son auxili, y ampa-
no, y uolgues dita Sta esser venerada en dita monta-
nya auent sercat dits hermitans altres llochs sino
que moguts, y inspirats p dita Sta uolgueren fer llur
assiento ala montanya de mongri de hont pagues
la gloriosa Sta manifestar lo quant es uolguia de son
espos, y en continent obra la dita Sta altre maravella
que no tenint los hermitans en dit puesto lloch ap-
te pera hort, y fruytes mogue al cor a una dona an-
omenada Catharina de que donas a dits hermitans.
una propietat tenia al costat ahont hauian comensa-
da dita hermita la qual es la que esta a mste die de
dita Casa, y es hort com consta en poder de Ioan Al-
mar S^r de dita Not. clos per Andreu Negre Notari
real son substituit als 29. octubre 1392. per estas parau-
las consta que catharina filla y hereuera de Castallo
Mascaro q^{dem} de dita vila de torroella de mongri
muller de Ioan Mascaro de dita vila sabent, y ateneut
que en la parroquia de S^r genis de dita Vila, y en la

confirmaren y después son anants confirmant y anyadint de nous, tot lo que es causa esser tant imbiada. Los vehins y avitants de dita Vila de si son magnanimos y liberals, y amples de cor, lo que es causa de no estar richs de moneda si be los sobra molt de hizenda, que a no tenirne tanta, seria millor governada. Moltas cosas deixo de dir, que ja penso que lo lector dirà que la voluntat me fa tant alabar la patria, jo confesso so fill della, que es la major dicha tinch, y aixi callaré pera tornar a ma patrona Sta. Catharina que es cituada en la dita montanya, y en la vall de aquella a la altre part sota Mongri, com veurem ab los Capitols vinents.

CAPITOL 5

AHONT SE TROBA QUI FABRICA LA HERMITA Y CASA DE LA GLORIOSA SANTA CATHARINA EN LA MONTANYA DE MONGRI

Fou construida la capella de la gloriosa Sta. Catharina V. y M., esposa de Iesuchrist en la montanya de Mongri de la Vila de Torroella de Mongri, y en la vall de aquella, y en el lloch dit Font Aribosa, y aquella constituiren y fundaren tres hermitans anomenats Bertomeu Cabotas, Pere Trasio y Berenguer Desguell, los quals hermitans eran eixits de la montanya de Montserrat, per raho de la divisió de la iglesia, segons diuhen ab lo acte infre escrit y altres cosas convenientes. Volgueren servir a Nostre Sr. Deu en algun lloch solitari, apte y sufficient, y cercadas moltas montanyas

y terras, trobaren dit lloch acomodat, y aixi fabricaren dita capella y hermita, sots invocació de dita Sta. Catharina V. y M., y comensaren a fabricar aquella obtenint llicencia del Sr. Rey de Arego de qui era dita montanya de Mongri y es dita Vila, y dit Sr. Rey los dona una part de terra de dita montanya, y trobo jo que fou la primera maravella feu lo Sr. a la Vila de Torroella de Mongri, per medi de Sta. Catharina, que los tres hermitans de dita Vila en particular y la Universitat tinguessen en las necessitats son auxili y amparo, y volgues dita Sta. esser venerada en dita montanya, avent sercat dits hermitans altres llochs, sino que moguts y inspirats per dita Sta. volgueren fer llur asiento a la montanya de mongri de hont pogues la gloriosa Sta. manifestar lo quant es volguda de son espos, y en continent obrá la dita Sta. altre maravella, que no tenint los hermitans de dit puesto, lloch apte pera hort y fruytes, mogué al cor a una dona anomenada Catharina, de que donas a dits hermitans una propietat tenia al costat ahont aviant comensada dita hermita, la qual es la que está a mitg die de dita Casa y es hort com consta en poder de Ioan Almar Sr. de dita Not. clos per Andreu Negre notari real son substituit, als 29 octubre 1392 per estas paraulas consta que Catharina filla y heretera de Castelló Mascaró quodem de dita Vila de Torroella de Mongri, muller de Ioan Mascaró de dita vila, sabent y atenent que en la parroquia de St. Genis de dita Vila, y en la

50° Vall de mongri novamen se havia constituïda una capella ò casa en la qual encara no feyan llur residencia los hermitans la qual casa era contigua a una sua possessió herma sensa la qual possessió los hermitans no poden comodament estar y hauitar en dita casa com no hi haçe dita pessa de terra prop dita casa habont pugan fer hort, y plantar arbres fructíferos si no es dita pessa. Atenent y considerant que los bens sols fan profit los que se dedican al Sveruey de N. S. Deu Jesuchrist, y dels gloriosos S^{ts}, S^{tas} de paradís. Per tant fent estas cosas de consentiment, y voluntat del dit Joan Mascarió son marit present consentint, y firmant, a honor, y gloria de la S^{ssa} Trinitat. Pare fill, y St Esperit, y per remey de sa anima, y del dit son marit, Pare y Mare, y altres benefactors seus ab donació pura simple y irrevocablè que es diu entre vius dona a fra Berenguer Desguells, F. Pere Triasio presents, y F. Bertomeu Cabotas, y altres hermitans absents, y esdevinedors en dita casa havians una possessió de terra herma que te hi poscheix en la vall de mongri dins la parroquia de S^t genis de dita vila aixi com afronta de Solixent, ponent, y amigdia en la montanya del Sr Rey arremontana part en dita montanya, y part en dita casa ò capella novamen construïda la qual donació es ab totes las clausulas acostumadas, y ab clausula constituti, y certis de dita Sta se troba en lo arxiu se te ac fer en dita Capella assenyalat ab lo numero primer. — 1. y assentat en lo llibre he fet de tots los actes he trobats pertanyent a dita Capella y hermita y otras lincendas de dita

CAP. 6. AB QUE SE VA

continuant lo mateix y se troba altre donació feta a dita Capella, y hermita continuant la dita Sta las maravellas desitjava fer en dita Vila atinent que la pessa de terra donada per dita Catharina Mascarió estava carregada de alguns sensos, y mals prestaba al Sr Rey, y son Barlle pues auia alcançat com apar que es la propietat, y lo del Sr Rey volgue nostra Sta mouer lo Cor del qui rebia dits mals, y aqui expectaba la batllia per tot lo que la gloriosa Sta tindia fos franch, y aixi ab altre acte.

Ab altre acte rebut en la not. de la dita vila de torroella de mongri clos per andreu negra not. real substituït en dita not. als 13. Mars 13.04. consta que Isabel filla del venerable Ramon torro quonclan Barlle de torroella de mongri, y de Francisca de aquell muller, y alas horas muller de Esteua de pont pasticer de la Reyna. Sabent, y atinent que dins la parroquia de S^t genis de dita vila, y en la vall de aquella Mongri es novamen constituïda una casa, ò capella en la qual los hermitans encare tenen de fer llur habitació la qual cosa es contigua a una pessa de terra de catharina muller de Joan mascarió ha donada als hermitans perquè lo circuit de dita casa no era lloch per fer hort, ni plantar arbres fructíferos, ni altres en la qual possessió per raho de dita batllia tenia los drets y accions acostumats a pagar. Per tant en honor, y gloria

Vall de Mongri novamen se havia constituïda una capella o casa en la qual encara no feyan llur residència los hermitans, la qual casa era contigua a una sua possessió herma, sensa la qual possessió los hermitans no poden comodament estar y habitar en dita casa, com no hi hage dita pessa de terra prop de dita casa, ha hont pugan fer hort y plantar albres fructiferos, si no es dita pessa. Atenent y considerant que los bens sols fan profit los que se dedican al Servey de N.S. Deu lesuchrist y dels gloriosos Sts. y Stas. del paradís. Per tant fent estas cosas de consentiment y voluntat del dit loan Mascaró, son marit, present consentint y firmant a honor y gloria de la Ssa. Trinitat, Pare, Fill y St. Esprit, y per remey de sa anima y del dit son marit, Pare y Mare y altres benefactors seus ab donació pura, simple y irrevocable que es diu entre vius, dona a fra. Berenguer Desguells, F. Pere Trasio, presents y F. Bertomeu Cabotas y altres hermitans absents, y esdevenidors en dita casa havitants, una possessió de terra herma que hi poseheix en la vall de Mongrí, dins la parroquia de St. Genís de dita Vila, així com afronta de Solixent, ponent y a mig día de la montanya del Sr. Rey, a tremontana part en dita montanya, y part en dita casa o capella novamen construïda, la qual donació es ab todas las clausulas acostumadas, y ab clausula constituti y cesció de dita Sta. se troba en lo arxiu se te de fer en dita Capella, assenyalat ab lo número primer____1 y assentat en lo llibre he fet de tots los actes he trobats pertanyen a dita Capella y hermita, y todas las rendas de dita.

CAPITOL 6

AB QUE SE VA CONTINUANT LO MATEIX Y SE TROBA ALTRE DONACIO FETA A DITA CAPELLA Y HERMITA

Ab que se va continuant lo mateix y se troba altre donació feta a dita Capella y hermita, continuant la dita Sta. las maravellas desitjava fer en dita Vila, atenent que la pessa de terra donada per dita Catharina Mascaró estava carregada de alguns sensos, y mals prestaba al Sr. Rey y son Batlle, pues avia alcançat com apar que es la propietat y lo del Sr. Rey volgue nostra Sta. mourer lo cor del qui rebia dits mals, y aqui expectaba la Batllia, perque tot lo que la gloriosa Sta. tindria fos franch, y així ab altre acte.

Ab altre acte rebut en la notaria de la dita vila de Torroella de Mongrí, clos per Andreu Negra. notari real subtituit en dita notaria, als 13 mars 1394, consta que Isabel filla del venerable Ramón Turró quondam Batlle de Torroella de Mongrí y de Francisca de aquell muller, y a las horas muller de Esteva de Pont, pasticer de la Reyna. Sabent y atenent que dins la parroquia de St. Genís de dita Vila, y en la vall de aquella Mongri, es novament construïda una casa o capella en la qual los hermitans encare tenen de fer llur havitació la qual cosa es continguda a una pessa de terra de Catharina, muller de Iona Mascaró, ha donada als hermitans perque lo circuit de dita casa no era lloch per fer hort, ni plantar albres fructiferos ni altres, en la qual possessió per raho de dita batllia tenia los drets y agressos acostumats a pagar. Per tant en honor y gloria

de nostre Sr Deu als freres Pere Trasio present, y Benet
uer Desguell, y Bertomeu Cabotas, y altres freres hermitans
de dita casa absens y esdevinadors tota la dita baillia, y qual-
seuols agressos que com aballa auia acostumat, y li especta-
uen rebre sobre dita pessa de terra com afronta a sol ixent-
mito dia, y ponent en la montanya del Sr Rey, y a tremon-
tana part ab dita montanya, y part en dita casa, y capella.
Aixi que de aquella hora en auant sia franca. La qual
donacio es largament estipulada, la qual es transcrita en
lo llibre de priuilegis de la uniuersitat en lo full — 35.

CAP. 7. QVE SECON-

tinua altre donacio de una pessa de terra feta
a dita Capella o hermita.

Com nostra Sta Catharina V. y M. tingues determ-
nat de esser uenerada en dita montanya de mongri, y uall
de aquella essent tant uolguda de la S^{ssa} Trinitat, y de
Maria S^{ssa}, y dels demes de la Celestial cort uolgue
Deu que dita capella los S^{ra} de tota la Vall de dita
montanya de mongri, y lloch dit Font Arribosa y que
tot lo uall, y pendent de aquelles montanyas, y com hi ha-
gues algunas propietats particulars in fundi Deu als S^{rs}
de aquelles las donassen a dita hermita, y hermitans com
auem ja uist ab los dos Capitols passats, y lo mateix ueu-
rem ab lo present puia trobaran los curiosos simiran-
lanot. de dita uila de torroella de mongri que als 31 del
mes de Juliol del any del S^r 1402 Francesch Colomar

de dita uila de torroella de mongri de grat, y certa ci-
encia sua en honor, y reuerencia del omnipotent Deu 53.
y de la uerge Maria mare sua, y de la benabenturada Sta
Catharina, y de tota aquella celestial cort, y remicio desos
pecats, y de sos pares, y benefectors, y de tots los difuns ab do-
nacio pura dona a nostre Sr Deu, y a la capella de la bene-
uenturada Sta Catharina hermita Sta situada dins
la parroquia, y terme de dita uila, y a fra Pere Trasio her-
mita de dita hermita o capella, y per obras de dita Cape-
lla, y freres de aquella una pessa de terra herma, y
bosca de tinensa de una bassana poch mes, o menos
situada dins dita parroquia y prop dita capella llo-
ch uuy dit la Vall afrontant a sol ixent ab unas
parets de la Uinya de dita capella que es alli a mitg
dia ponent, y tremontana ab la montanya. La qual
donacio es larga ab la clausulas necessarias com largam-
ent poran ueurer en dita notaria, y tambe l'atrobaran
treta en percani en lo arxiu de dita Capella numero
3. clora per Francesch Maruny regint dita not, y
tambe se trobara en lo llibre tinchi fet de tots los
actes pertanyens a dita Sta casa, y hermita fol.

CAP. 8. QVE CONSTA

que los Consols, y consell de la Uila de Tor-
roella de Mongri son patrons, y protectors de dita
capella o hermita.

Volent la uerge, y gloriosa M. Sta Catharina esser

de nostre Sr. Deu als frares Pere Trasio, present, y Berenguer Desguell y Bertomeu Cabotas, y altres frares hermitans de dita casa, absens y esdevenidors sota dita batllia y qualsevols agressos que com a batlla avia acostumat, y li espectaven rebre sobre dita pessa de terra, com afronta a sol ixent, mitg dia y ponent en la montanya del Sr. Rey, y a tremontana part ab dita montanya, y part en dita casa y capella.

Així que de aquella hora en avant sia franca. La qual donació es llargament estipolada, la qual es transcumtada en lo llibre de privilegis de la universitat, en lo full _____ 35.

CAPITOL 7

AB QUE SE CONTINUA ALTRE DONACIO DE UNA PESSA DE TERRA FETA A DITA CAPELLA O HERMITA

Com nostra Sta. Catharina V. M. tingués determinat de esser venerada en dita montanya de Mongrí y vall de aquella, essent tant volguda de la Ssa. Trinitat y de María Sssa. y dels demes de la Celestial cort, volgué Deu que dita capella fos Sra. de tota la Vall de dita montanya de Mongrí, y lloch dit Font Aribosa, y que tot lo vall y pendent de aquellas montanyas, y com hi hagues algunas propietats particulars, infundí Deu als Srs. de .aquellas, las donassen a dita hermita y hermitants, com avem ja vist ab los dos Capitols passats, y lo mateix veurem ab lo present, puix trobaran los curiosos, si miran la notaria de dita vila de Torroella de Mongrí, que als 31 del mes de juliol del any del Sr. 1402, Francesch Colomar de dita vila de Torroella de Mongrí de grat y certa ciencia sua, en

honor y reverencia del omnipotent Deu y de la Verge María, mare sua, y de la benaventurada Sta. Catharina y de tota aquella celestial cort, y remició de sos pecats, y de sos pares y benefectors, y tots los difunts ab donació pura, dona a nostre Sr. Deu y a la capella de la beneventurada Sta. Catharina, hermita Sta. situada dins la parroquia y terme de dita vila y a Fra. Pere Trasió, hermitá de dita hermita o capella, y per obras de dita Capella, y frares de aquella, una pessa de terra herma y bosch de tinensa de una bassana poch mes o menos, situada dins dita parroquia y prop dita capella, lloch vuy dit la Vall afrontant a sol ixent ab una parets de la vinya de dita capella, que es allí a mitg dia ponent y tremontana ab la montanya. La qual donació es llarga ab las clausulas necessarias, com llargament poran veuere en dita notaria, y també trobaran treta en pergami en lo arxiu de dita Capella, número 3, closa per Francesch Maruny, regint dita notaria, y també se trobará en lo llibre tinch fet de tots los actes pertanyens a dita Sta. casa y hermita. Fol.

CAPITOL 8

QUE CONSTA QUE LOS CONSOLS Y CONSELL DE LA VILA DE TORROELLA DE MONGRI SON PATRONS Y PROTECTORS DE DITA CAPELLA O HERMITA

Volent la verge y gloriosa M. Sta. Catharina esser

54 protectora, governadora, y empara de la dita vila de torroella de mongri, y de sos auitans, y llochs circouehins per q millor anas governada dita capella, o hermita, y en nungun temps vingués aménos uolgué que los consols, y Consell de la Vila de torroella de mongri fossen administradors, y governadors de aquella, y així los hermitans tots tres ab consentiment, y decret del vicari general de Gerona feren acte de concordia ab dits Consols, y consell lo qual acte fou rebut en la notaria de dita vila de torroella de mongri los per Antoni Regi not. real de dita vila not. publich per Ioan Almat Senyor de la not. trobat en lo paraucal, y notas de Francesch Maruny quondam not. regim dita not. a 21 Juliol 1463 es del tenor Seguent.
Concordia feta, y firmada entre los Freres Bartomeu Cabotas, Pere Tasio, y Berenguer Desguells hermitans de la capella, y hermita de Sta Catharina construïda en la montanya, y dins la parroquia, y terme de Torroella de Mongri, fent aquelles cosas de consell, y voluntat del honorable Vicari seu, y official del Reuerendissim Sr Cardenal administrador de la iglesia de Gerona de una part, y Ramon Dalmau, y Esteua Molhossa Consols lo any present qui ha comensat lo primer de Ianer prop passat de la Universitat de la Vila de torroella de Mongri. Pera Salvador, Fra^{ch} Morga, Guillem Sorrell, Ioan Canet, Fra^{ch} Sorreylat, Bernat Castallo, Pere Mir, Pere Deleu, Guillem Rubies Antoni ruffach, Antoni Carnos, Berenguer Arenys, Bartomeu Sanyal, Berenguer Manu menor de dias, Bartomeu Ballaseia, Ramon Marti

55 Ramon Capella, Pera Roca, y Llobregat Armau de numero de aquellas trenta personas clerics lo primer de Ianer pera fer consell general, y Universitat de dita Vila de torroella de mongri convocats en la capella de St Antoni en la plassa publica en la forma acostumada de part altre han feta la concordia Seguent.
Sapient tots que los F. Bartomeu Cabotas e F. Pera Tasio, y F. Berenguer Desguells hermitans los quals seruien a nostre Sr Deu en solitut en la montanya de Monserrat, y per raho de la diuersio de la Iglesia per algun cas conuenients als dits Freres desemperaren la dita montanya uolent anar en alguna part hi trobassen altre lloch conuenient, y poguessen continuar, y perseuerar per la gracia de Deu en llur bon proposit foren en la montanya de mongri en lo lloch anomenat font Arribosa lo qual apareixent los bo, y sufficient a la dita vida. hauent ates, y considerat molas cosas, y per amor de assó p la gracia de Deu constituïren aquí una capella ab alguns Sajons de terra, y horts a ells, y a altres freres quien semblant vida uolchan uiure pugan estar llohar, y benedir lo nom de N. S. Deu. Auent de l. Sr Rey certs llimits de la dita montanya, y de algunas bonas altres personas algunas terras, y assó segons que llargament apar en las ditas cartras.
Ara los freres esperant la certa mort qui diuinal disposicio ha de uenir a quiscuna persona, y lo die es incert volent prouehir que aquesta dita capella, y Sajons seruisen, a homans que uolouessen servir N. Sr Deu.

protectora, govenadora y emparo de la dita vila de Torroella de Mongrí, y de sos avitants, y llochs circonvehins per q. millor anas governada dita capella o hermita, y en ningún temps vingues a menos volgué que los Consols y Consell de la Vila de Torroella de Mongrí, fossen administradors y gobernadors de aquella, y així los hermitans, tots tres ab consentiment y decret del vicari general de Gerona, feren acte de concordia ab dits Consols y Consell, lo qual acte fou rebut en la notaria de dita Vila de Torroella de Mongrí, clos per Antoni Regi, notari real de dita Vila, notari publich per Ioan Almar, senyor de la notaria, trobat entre lo patracol y notas de Francesch Maruny, quondam notari, regint dita notaría, a 22 de luliol 1403, es del tenor següent: Concordia feta y firmada entre los Frares Bartomeu Cabotas, Pere Trasio y Berenguer Desguells, hermitans de la capella y hermita de Sta. Catharina, construida en la montanya y dins la parroquia y terme de Torroella de Mongrí, fent aquellas cosas de consell y voluntat del honorable Vicari feu y official del Reverendissim Sr. Cardenal, administrador de la iglesia de Gerona, de una part y Remón Dalmau y Esteva Moihossa, Consols lo any present qui ha comensat lo primer de Janer prop passat, de la Universitat de la vila de Torroella de Mongrí, Pera Salvador, Franch Guillem Sorrell, Ioan Canet, Franch Sorreylat, Bernat Castelló, Pere Mir, Pere Dedeu, Guillem Rubies, Antoni Ruffach, Antoni Camos, Barenguer Arenys, Bartomeu Sanpol, Berenguer Matas (menor de dies), Bartomeu Ballosera, Ramon Martí, Ramon Capella, Pera Roca y Llobregat Ama, de número de aquellas trenta personas ditas lo primer de Janer, pera fer consell general y Universitat de dita

vila de Torroella de Mongrí, convocats en la capella de St. Antoni de la plassa pública, en la forma acostumada, de part altre, han feta la concordia Següent:

Sapien tots, que los F. Bartomeu Cabotas è F. Pera Trasio y F. Berenguer Desguells, Hermitants, los quals servien a nostre Sr. Deu en la solitud en la montanya de Montserrat, y per raho de la diversió de la iglesia, per algun cas convenient als dits Frares desemperaren la dita montanya, volent anar en alguna part hi trobassen altre lloch convenient, y poguessen continuar y perserverar per la gracia de Deu, en llur bon proposit, foren en la muntanya de Mongrí, en lo lloch anomenat font Aribosa, lo qual apareixentlos bo y suficient a la dita vida, havent ates y considerat moltes cosas, y per amor de assó per la gracia de Deu, constituiren aqui una capella ab alguns Sayons de terra y horts a ells y a altres frares quien semblant vida voldrán viurer, pugan estar, llohar y benehir lo nom de N.S. Deu. Avent del Sr. Rey certs limits de la dita montanya, y de algunas bonas altres personas, algunas terras y assó segons que llargament apar en las ditas cartas.

Ara los frares esperan la certa mort, qui divinal disposició ha de venir a quiscuna persona, y lo die es incert, volent provehir que aqueta dita capella y selas y sallons servissen a homens que volguessen servir N. Sr. Deu

56. en semblant vida, y que si per algun temps com en ells sie
lo dit lloch no uinga a destrucció, ni per consequent a
mans de algunas personas malas, qui auengades disimulan
llur mal uicere en uoler mostrar aquells que no fan
sots haur de hermita, y per amor de asso promueixen
per la manera de jus escrita.

Primerament que difinint los tres dits fraves per uia de
mort, ó que transportassen llur uida a altre part, aixi que
perque ningú de ells pugan remouer res per quant dit lloch
uagaia, y uinga a ma, y sia en proteccio, y guarda dels
Consols, y consell de la uilla de tornolla de monori, qu'on
y pertemps seran, y certas cosas que son en la dita Capella,
y seruey del altar, ó en las Seldas que son entanta
uador, y seruey dels fraves sien inuentariadas ab
escriba publich, y estiga en ma dels dits Consols.

Item que si lo dit lloch uagaue de Fraves, y algun uenie,
que hi uolgues estar aquí, ó los Consols ne cercarien algú
uns que y estiguessen si los fraves aquells que hi uin
drian no eren ja coneguts per homens bons que en aquell
cas fos escrit ala montanya de Mançerrat als hermitans
ja si los dits fraves seran suficientes, y asso per
tal com aquells hermitans hajan noticia dels bons
y dels malos hermitans, y asso ab missió del hermitaje.

Item que si alguns religiosos uolen remetter algun frav
quey estigues en nom de ells en aquelles cas retenense
los dits fraves que noy fossen acullits si dony noy esta
uen continuent alguns que celebrassen lo officí de
vinal continuent alguns que celebrassen lo officí de

de la Santa Iglesia aixi com se acostuma al monestir.

Item que com alguns fraves seran aquí vinguts nouells
sien regoneguts per los dits consols per que uejan si en
lo dit lloch malament ne distrahén res, y en aquell cas
si mal hi fohen que hi fos prohibut.

Item que lo inuentari que tinchan los consols no fos
tot junt lliurat alguns fraves per dupte de perdre fins
aguessen probats los dits fraves, y asso per dupte de
perdre.

Item com en lo dit lloch haze en alguns horts ab al
gunas plantas de uinya, y melis fruytes los quals son
per algun passa temps que los fraves poden fer pertota
ociositat, y per ventura alguns fraves ne tallarian, y per
amor deso uolem que los dits fraves sien estrets que los
fruytes ni plantas de uinya no tallen, ni desuinjen
ans aquells mantingant, y conseruan per modo de passa
temps, y apartar la ociositat.

Totas las quals cosas estan escritas paraula per paraula
en lo dit acte de concordia lo qual es ab las clausulas acost
umadas, y ab obligacions de bens los fraves llurs pro
pis, y de la capella, y los Consols, y consell de la uniuersitat
la qual promesa fa lo consell ab expressa retencio
que ells ni la Uniuersitat estiga obligada en fer nin
gunas robas ni ornamentals al fraves, ni ala Capella, sino
que aquells se fassen de les caritats si dony no era per
negligencia dels consols se perdes en tot, ó part lo in
uentari. Lo qual acte se feu en la capella de St Antoni
de Mançerrat, a dia de dit, i al peu de dit acte de concordia e

en semblant vida, y que si per algún temps, com en ells sie lo dit lloch, no vinga destrucció, ni per conseguint a mans de algunas personas malas, qui avegadas disimulan llur mal viurer, en voler mostrar aquells que no fan sots havit de hermitá, y per amor de asso proveheixen por la manera de jus escrita.

Primerament que difinint los tres dits frares per via de mort, o que transportassen llur vida a altre part, així que porque ningú de ells pogan remourer res per quant dit lloch vagará , y vinga a ma y sia en protecció y guarda dels Consols y Consell de la vila de Torroella de Mongrí, quan y per temps seran, y certas cosas que son en la dita Capella y servey del altar, o en las Seldas que son en tanta valor y servey dels frares, sian inventariadas ab escribá publich, y estigá en má dels dits Consols.

Item que si lo dit lloch vagave de Frares y algún venie que hi volgues estar aqui o los Consols ne cercarien alguns que y estiguessen, si los frares aquells que hi vindrian no eren ja coneguts per homens bons, que en aquell cas fos escrit a la montanya de Monserrat, als hermitans ja si los dits frares, seran suficients, y asso per tal com aquells hermitans hayan noticia dels bons y mals hermitans, y assó ab misió del hermitatje.

Item que si alguns religiosos volen remetre algún frare quey estigues en nom de ells en aquell cas retenense los dits frares que noy fossen acullits si dons noy estaven continuament alguns que celebrassen lo offici divint continuen

a todas horas segons ordinació de la Santa Iglesia, així com se acostuma al monestir,

Item que com alguns frares seran aqui vinguts novells, sien reconeguts per los dits consols, porque veyan si en lo dit lloch malament ne distrahen res y en aquell cas si mal hi feien que hi fos prohibit.

Item que lo inventari que tindran los Consols, no fos tot junt lliurat alguns frares per dupte de perdre fins aguessen probats los dits frares, y asso per dupte de perdre,

Item com en lo dit lloch haye en alguns horts ab algunas plantas de vinya y anchs fruytes, los quals son per algun passa temps que los frares poden fer per tota ociositat, y per ventura alguns frares ne tallarian y per amor desó volem que los dits frares sien estrets, que los fruyters ni plantas de vinya no tallen, ni desvinyen, ans aquells mantingan y conservan per modo de passatemp y apartar la ociositat.

Totas las quals cosas estan escritas paraula per paraula, en lo dit acte de concordia, lo qual es ab las clausulas acostumadas y ab obligacions de bens los frares llurs propis, y de la capella, y los Consols y consell de la universitat, la qual promesa fa lo Consell ab expresa retenció que ells ni la universitat estiga obligada en fer ningunas robas ni ornaments als frares, ni a la Capella, sino que aquells se fassen de las caritats, si dons no era per negligencia dels Consols se perdes en tot o part lo inventari. Lo qual acte se feu en la capella de St. Antoni, dia y any feu dit, y al peu de dit acte de concordia,

58 Lo decret del official, y vicari general de Gerona com lla-
rgament se pot veure en dit acte tret en pergami, y setre-
bada en lo arxiu de dita hermita assenyalat ab numero 3.
també serrobada en lo llibre tinch fet de tot los actes perta-
nyen en adita casa sol —

CA. 9. DE QUAN TEMPS ha que es fabricada dita Capella y hermita.

De tot lo referit ab los passats dits capitols consta que
la dita Capella foren y fabricada en los tres dits hermitans
Bartomeu Cabotas, Pera Trasió, y Berenguer Desguell, y aq-
uella foren fabricada antes del mes de octubre 1302. y
poch anys per lo que uen y diu dita donació que foren
dita Catharina mascaró ab aquelles paraulas que se
es nouament construïda una Capella, o hermita, y que
encara los hermitans no hi feyan llur habitació, y lo
mateix diu Elisabet Torro ab la dita donació fa als 13.
Mars 1304, y ab la dita concordia feren entre los dits tres
freres hermitans de una part, y los dits consols, y con-
sell de la universitat de dita Vila de Torroella de mon-
grí de part altre que foren al primer Juliol 1403 que se
uen que ja estava feta, y fabricada dita capella, y her-
mita, y los dits tres freres hermitans habitauen a ella
així que vistos los dits actes es de iudicar que la dita he-
mita se feu y fabrica desde lo any 1300 fins lo any 1400
que haia mes de 280 anys que es feta y fabricada dita
hermita tot lo q. pot veure lo lector ab los actes tinchs dits

59

CA. 10. DE LA IMATGE de la dita Santa Catharina es en la Hermita.

JA tinch dit ab lo discurs tinch fet al lector que tot lo
que escriuria en lo present llibre auia vist. Llegit, o Sab-
ria per personas dignas de fe, y credit, y com ab lo present
capitol tinga de tractar de la imatge es en lo altar de dita
capella, y hermita la qual es de pedra tant hermosa, y bella
y galant que no apareix sie feta de mans de personas hu-
manas sino angelicas, y diuinas, la qual dexa pasmar y
admirats als qui aquella miran uolent tanta gentilsa
que no son fora de la dita hermita que ja restan ab
desito de tornari, y contemplar aquella, y Com jo haze
sercar, y mirats molts, y diferents papers per veure si porie
trobar com, y de que manera se es aportada la dita imatge
en dita capella, y de hont es eixida, y qui ha feta aquella
may he pogut trobar com era estar sols dire que he entes
adiv als passats los quals deyan hauero antes a dir assos an-
tecessors, y que era tradició publica, y se era sempre dit que
la imatge de dita Sta se era trobada dins de una cova hi
ha en la dita montanya, y cerca dita Capella en la qual
hi ha un horatori, o Capellera, y la cova sota de aquella
en la qual jo so entrat moltes, y diferents vegades en la
qual cova foren trobada, y que en aquella la haurian
recondida, y amagada alguns deuots de dita Sta Catha-
rina en lo temps de que los moros se apoderaren de Espal-
ya, y de dita vila, y montanya, y no es fora de ra ho q.

lo decret del official y vicari general de Gerona, com llargament se pot veurer en dit acte, tret en pergami, y se trobará en lo arxiu de dita hermita assenyalat ab número 3, també se trobará en lo llibre tinch fet de tot los actes pertanyen a dita casa fol_____

CAPITOL 9

DE QUANT TEMPS HA QUE ES FABRICADA DITA CAPELLA Y HERMITA

De tot lo referit ab los passats dits capitols, consta que la dita Capella feren y fabricaren los tres dits hermitans, Bartomeu Cabotas, Pere Trasio y Berenguer Desguell, y aquella fonch fabricada antes del mes de octubre 1392, y poch antes per lo que es veu, y diu dita donació que feu dita Catharina Mascaró, ab aquellas paraulas que se es novament construïda una Capella o hermita, y que encara los hermitans no hi feyan llur havitació, y lo mateix diu Elisabet Torró, ab la dita donació fa als 13 mars 1394, y ab la dita concordia feren entre los dits tres frares hermitans de una part y los dits consols y consell de la universitat de dita vila de Torroella de Mongrís de part altre, que fou al primer luliol 1403, que se veu que ja estava feta y fabricada dita capella y hermita, y los dits tres frares hermitans havitaven a ella, així que vistos los dits actes, es de judicar que la dita hermita se feu y fabricá desde lo any 1390 fins lo any 1400, que haurá mes de 280 anys que es feta y fabricada dita hermita, tot lo pot veurer lo lector ab los actes tinch dits.

CAPITOL 10

DE LA IMATGE DE LA DITA SANTA CATHARINA ES EN LA HERMITA

Ja tinch dit ab lo discurs tinch fet al lector, que tot lo que escriuria en lo present llibre, auria vist, llegit o sabia per persona digna de fe y de credit, y com ab lo present capitol tinga de tractar de la imatge es en lo altar de dita capella y hermita, la qual es de pedra tant hermosa y bella y galant, que no apareix sie feta de mans de personas humanes, sino angelicals y divinas, la qual dexa pasmats y admirats als qui aquella miran, vahent tanta gentilesa que no son fora de la dita hermita, que ja restan ab desitg de tornari y contemplar aquella, y com jo haje sercat, y mirats molts, y diferents papers pera veurer si podrie trobar com y de que manera se es aportada la dita imatge en dita capella y de hont es eixida, y qui ha feta aquella, may he pogut trobar como era estat sols diré que he entes a oir als passats los quals deyan haverlo antes a dir a sos antecessors, y que era tradició publica, y se era sempre dit, que la imatge de dita Sta. se era trobada dins una cova hi ha en la dita montanya, y cerca de dita Capella, en la qual hi ha un horatori o Capelleta, y la cova sota de aquella, en la qual jo so entrat moltes y diferents vegadas, en la qual cova fonch trobada, y que en aquella la haurian recondida y amagada alguns devots de dita Sta. Catharina, en lo temps de que los moros se apoderaren de Espanya y de dita vila y montanya, y no es fora de raho perque

60. en catalunya se han trobades moltes imatges escondidas per las montanyas las quals son descubiertas miracolosament, y per llur medi se obra, y fa N. S. Deu molts miracles, y marauellas, y son llurs casars frequentadas per las christians lo que es nostra S. Catharina, y crech jo molt que como tinch dit que los dits tres hermitans qui isqueren de la montanya de monserrat per cercar lloch solitari, y abte per poder fer llur abitacio, y viurer vida hermitica, y no hauent trobat altre mes apte es molt cert que inspirats de dita S. Catharina vingueren en aquest lloch, y comensaren a fabricar dita Capella, y hermita a invocacio de dita S. Catharina per tenir la dita S. sa imatge escondida cerca de ahort fabricaren, y que después arasia quello S. homanifestas als dits hermitans o aixibe a algun deuot, o deuotas, o abseny als, o altrement y trobaren dita imatge, y la posaren en dita Capella, y hermita ahort N. S. Deu per sa interseccio fatantas marauellas com se ueu Clarament, y ueuran los curiosos ab lo libre Segon dels miracles que ab la ajuda de Deu tinch comensat, y penso acabar quan sia fora del primer tolo de dalt dit es tradicio antigua.

CAPITOL A HONT SE VU
ran las Gracias, y privilegis donats, y consedits en dita casa, y hermita, hermitans, procuradors, y governadors de aquella per summos Pontifices, Cardanats, Emperadors, Rey's y altres personas deuotas.

61. Sie la primera com ja haviem dit y uist ab lo Capitol quita de quello Rey de Arago S. de dita vila, y terme, y de fora aquella montanya de Mongri iluminat de dita S. Catharina a petici, o dels dits hermitans, y al que jo crech tambe de la Uniuersitat de dita vila, dona una partida de montanya als dits tres hermitans, diuen ab lo acte de concordia ferent ab la Uniuersitat fonch antes de comensar a fabricar dita capella, y hermita que fonch enues lo any 1390. la dita donacio no he poguda trobar en lo arxiu de casa la Uniuersitat ahont he trobat altres papers, y de tant de temps a esta part sera perduda, y es molt cert que lo dit Rey de Arago feu dita donacio perquè ancessey de aquella manera los dits tres hermitans, y los Consols, y consell de dita uniuersitat no hauran nauat, y dit ab lo acte de concordia fet entre ells, y dita Uniuersitat lo qual fonch decretat per lo illustre official, y Vicari general del Illustrissim S. Cardenal regint lo bisbat de girona com llargament auem uist ab dita concordia en lo Capitol octau. S. de dita vila.

Sia la Segona lo que ja tenim uist ab lo capitol sis, y set del present libre de las donacions faran alguns particulars a dita hermita, eo hermitans de aquella de algunas propietats los quals saran ditas donacions moguts y iluminats per dita N. S. Catharina com llargament consta de ditas donacions que per hauerne tractat, y escrit de aquellas non tractare mes.

En tercer lloch dire que ja hauran uist moltes personas que llegiran lo present libre y seran escrits en dita Capella, y hermita que en la paret de aquella, y hauria una butlla.

en Catalunya se han trobadas moltes imatges escondidas per las montanyas las quals son descobertas miracolosament, y per llur medi se obra y fa N. Sr. Deu molts miracles y maravellas, y son llurs casas frequentadas per los christians, lo que es nostra Sta. Catharina, y crech jo molt que com tinch dit, que los dits tres hermitans qui isqueren de la montanya de Montserrat per cercar lloch solitari y abte per poder fer llur abitació, y viurer vida heremetica, y no haverne trobat altre mes apte es molt cert que inspirats de dita Sta. Catharina vingueren en aquest lloch y comensaren a fabricar dit Capella y hermita a invocació de dita Sta. Catharina, per tenir la dita Sta. sa imatge escondida cerca de ahont fabricaren, y que después ara sia que lo Sr. ho manifestas als dit hermitans o així be a algun devot o devotas o ab senyals o altrement y trobaren dita imatge, y la posaren en dita Capella y hermita, ahont N. Sr. Deu per sa interseccio fa tantas maravellas com se veu clarament, y veuran los curiosos ab lo llibre Segon dels miracles que ab la ajuda de Deu tench comensat, y penso acabar quan sia fora del primer, tot lo de dalt dit es tradició antiga.

CAPITOL 11

AHONT SE VEURAN LAS GRACIAS Y PRIVILEGIS DONATS Y CONSEDITS EN DITA CASA Y HERMITA , HERMITANS, PROCURADORS Y GOVERNADORS DE AQUELLA PER SUMMOS PONTIFICES, CARDANALS , EMPERADORS, REYS Y ALTRES PERSONAS DEVOTAS

Sie la primera com ja havem dit y vist ab lo Capítol quart, de que lo Rey de Aragó, Sr. de dita vila y terme y de tota la montanya del Mongrí, il·luminat de dita Sta. Catharina, a petició dels dits hermitans, y al que jo crech també de la Universitat de dita Vila, donà una partida de montanya als dits tres hermitans, diuen ab lo acte de feren ab la Universitat, fonch antes de comensar a fabricar dita capella y hermita, que fonch enves lo any 1390, la dita donació, no he poguda trobar en lo arxiu de casa la Universitat, ahont he trobat altres papers, y de tant de temps a esta part se será perduda, y es molt que lo dit Rey de Aragó feu dita donació, perquè a no esser de aqueixa manera los dits tres hermitans, y los Consols y consell de dita Universitat, no havian narrat y dit ab lo acte de concordia fet entre ells y dita Universitat, lo qual fonch decretat per lo il·lustre oficial y Vicari general del Illustre Sr. Cardenal, regint lo bisbat de Gerona, com llargament avem vist ab dita concordia en lo capítol octau.

Sia la Segona lo que ja tenim vist ab lo capítol sis y set del present llibre de las donacions faran alguns particulars a dita hermita o hermitans de aquella, de algunas propietats, los quals faran ditas donacions moguts y il·luminats per dita N. Sta. Catharina, com llargament consta de ditas donacions, que per haverne tractat y escrit de aquelles, non tractaré mes.

En tercer lloch, diré que ja hauran vist moltes personas que llegiran lo present llibre y seran estats en dita Capella y hermita, que en la paret de aquella y havia una butlla

lla en pergami molt gran als qual penjauen molts sagells de llana la qual era molt uella, y aquella era donada per la congregacio dels Cardanas en roma, y contenia en si algunas indulgencias donadas alas personas visitavian la dita Sta Casa, y hermita los dies de festiuitats de dita Sta Catharina tercera festa de Pasqua, tercera festa de Pasqua de Esperit S^t, St Baldini, Die de St Cosma y Demia, la qual despues sene aportaren en Gerona para fer copiar aquella que per esser tant uella, y en

pergamini y llenas en molta part a fogadas assi no las brian llegir, y com alli algunas personas tingan hereditaria en dita romana ab facilitat pogueren copiar aquella, y se enuia a Roma dita copia, y com ab la bulla de la con...

pergamini y llenas en molta part a fogadas assi no las brian llegir, y com alli algunas personas tingan hereditaria en dita romana ab facilitat pogueren copiar aquella, y se enuia a Roma dita copia, y com ab la bulla de la con...
 traria nauament conuedida se derogaren totas las indulgencias fins dit die donadas nose es cobratta dita bulla.
 Sera la quarta lo priuilegi donat per lo Imperador Carlos quint, y Ioana sa mare a peticio del Sindich de la Universitat de la dita Vila de Torroella de mongri dat en Barcelona als 20 Novembre 1542 lo any de son imperi 24. del regiment de la Reyna de Castella Leo, y Granada 31. de Nabarra 28. de Arago de las dos Sicilias y Hierusalem, y altres 27 del dit Carlos quint de tot lo dit dit 27. contenint ab dit priuilegi que antes dintre del terme de la dita Vila de torroella de Mongri, y hauria conuida una capella, y hermita, y la pobresa de dita hermita lorsque en ella acodiam no eran ben rebuts per tant a peticio del Sindich en nom dels Consols de dita Vila sots proteccio, y regimient la dita Capella, y hermita exirouix

tant per obras dita capella com algu seuolgues dignari y conuedir llicencia, y facultat de demanar almoyna per tot lo principat de Catalunya, y comprat de Rosello y Cerdanya, y los dits Carlos quint, y Ioana sa mare uolent complir los affectes bons dels dits Consols graciosament per tenor del dit priuilegi de certa ciencia real a tots los oficials, y subdits llurs diuhen, y expresament manan als demes empero prelats ecclesiastichs, y religiosas personas los exorta, y prega que de aqui al deuant quant conuinga als procuradors dels dits Consols tant clergues, com layichs portadors del present, o tranjuntio per totas las ciutats uilas, llochis del districte de sas magestats subjectes per demanar almoynas, y pios Sufragis, y per denunciar, y dir los miracles que en dita casa se obran, y las indulgencias conuedidas a dita Sta casa que los dits baciners, y procuradors benignament admetian, y admiran fassian procuran permetent aquells acompanyar para alli ahont uoldran anar en las ditas Ciutats uilas, y llochis qual seuol die de Diuenge o festa, o aluerdi es y los baciners per congrega ditas almoynas ni ells ni quiscun de ells, ni las cosas que en si aportaran no sien impedits arrestats, detinguts ni altrement molestats permeter. Per quant ells ditas magestats los dits baciners procuradors juntament ab tots segles bens, y altres cosas sots especial proteccio custodia, y salua guarda real para y constitueix axi que en persona ni bens no pugan esser inuadits, capturats, detinguts, mortals

23

en pergami molt gran, a la qual penjaven molts segells de llauna, la qual era molt vella, y aquella era donada per la conragacio dels cardanas en Roma, y contenia en si algunas indulgencias donadas a las persona visitarian la dita Sta. Casa y hermita, los dies de festivitats de dita Sta. Catharina, tercera festa de Pasqua, tercera festa de Pasqua de Esperit St., St. Baldiri, Die de St. Cosma y Demia, la qual después se ne aportaren en Gerona pera fer copiar aquella, que per esser tant vella y en pergami y lletras en molta part afogadas, assí no la sabrian llegir, y com alli algunas personas tingan lo estil de la curia romana ab facilitat pogueren copiar aquella, y se envia a Roma dita copia, y com ab la butlla de la confraria novament consedida se derogaren totas las indulgencia fins dit die donadas, no se es cobrada dita butlla.

Será la quarta, lo privilegi donat per lo Emperador Carlos quint y loana, sa mare, a petició del Sindich de la Universitat de la dita Vila de Torroella de Mongrí, dat en Barcelona als 20 Novembre 1542, lo any de son imperi y del regiment de la Reyna de Castella, Lleo, Granada 31 de Nabarra, 28 de Aragó, de las dos Cicilias, Ierusalem y altres 27 del dit Carlos quint de tot lo dalt dit 27 contenint ab dit privilegi, que ates dintre del terme de la dita Vila de Torroella de Mongrí, y havia construïda una capella y hermita, y la pobresa de dita hermita los que en ella acodian no eran ben rebuts, pertant a petició del Sindich, en nom dels Consols de dita Vila, sots protecció y regiment la dita Capella y hermita existeix tant per obras en dita capella com algu se volgues dignar y consedir llicencia y facultad de demanar almoyna per tot lo principat de Catalunya,

y comptat de Roselló y Cerdanya, y los dits Carlos quint y loana, sa mare, volent complir los affectes bons dels dits Consols, graciosament per tenor del dit privilegi de certa ciencia real, a tots los oficials y subits llurs diuhen, y expresament manan al demes, empero prelatos ecclesiasticos y religiosas personas, los exorta y prega que de aqui al devant, quan convinga als procuradors dels dits Consols, tant clergues com layichs portadors del present o transumto per totas las ciutats, Vilas, llochs del districte de sas magestats, subjectes per demanar almoynas y pios Sufragis, y per denunciar y dir los miracles que en dita casa se obran, y las indulgencias concedidas a dita Sta. casa, que los dits baciners y procuradors benignament admetian y admitir fassian procuraren permetent aquells acompanyar pera alli ahont voldrán anar en las ditas Ciutats, Vilas y llochs qualsevol die de Diumenge o festa, o altres dies, y los baciners per congregar ditas almoynas, ni ells ni quiscun de ells, ni las cosas que en si aportaran no sien impedits, arestats, detinguts ni altrement molestats, permeter per quant ells ditas magestats, los dits baciners procuradors juntament ab tots segles bens y altres cosas sots especial protecció, custodia y salvaguarda real, posa y constituïex així que en persona ni bens no pugan esser invadits, capturats, detinguts, mercats,

64 panyorats, inquietats, agreuats, molestats, lepos, ni injurias de paraula, ni de fet en publich, ni priuat directament, ni indirectament per ells, ni altre interposada persona, ni per huygun altre modo impeditis per culpa criminal, ni perdeute, o deutes alienos sino es que en aquells deutes for principalment obligat, ni etiam en dits casos sino es que primer setiopia auerli donar fatiga. Volem que las ditas almoynas que ajustaran en virtut de dita llicencia en obras o altres cosas pias de dita casa sian conuertidas manant als officials a sa Coxeira magestat subdits a pena de mil florins de or al qui contra uindria, y a altres penas a rithor de sa magestat, y que la dita Salua guarda sia publicada ab beu de preconi o aliter totas les uegades apareixerá conuenir perque sie atots notori. Y per major gracia fa franchs libras, y immunes al dits procuradors, y baciners junt ab les bens de tots diets de pontatge, y barca perpetuament en tot lo principat de catalunya, y compta de rocello, y Cerdanya com llargament estas, y altres cosas estan contingudas en dit priuilegi trobaran en lo llibre de priuilegis de la uniuersitat, y tambe en lo llibre tinch fet de tots les actes a dita Capella pertanyens.

No obstant que esta finida, y acabada per ser de set anys no deixare de posar una indulgencia plenaria, y remissió de tots los pecats a qual seuol christi a quirebut los Sagraments de penitencia, y eucharistia uisitaran la dita Capella de Sta Catharina lo dia de dita Sta des de las primeras uespras de la uigilia fins lo endema a la posta del sol y alli pregaran per la pau, y concordia dels princeps Chris-

65
estirpacio de las heregias, y exaltacio de la Sta mare Iglesia consecrada per Ignocencio deze en la iglesia de Deu benebenturadament regnant. Dat. en roma en Sta Maria la major sots lo anell del pescador als 12 maig any 1653. lo any noue de son pontificat com llargament consta ab la buella que trobaran en lo arxiu de dita Capella numero 4.

Vna delas majors gracias consecradas ala dita Capella, y casa de Sta Catharina en la montanya de Mongri terme de la Vila de Torroella de Mongri bisbat de gerona es la Confraria que ha consecrada Alexandro Septimo en la iglesia de Deu benebenturadament regnant ab sabutlla dada en roma en St Pere als 2 de abril 1659 lo any quart de son pontificat la qual buella trobaran en lo arxiu de dita Capella numero 5 y perque conste de les indulgencias en dita buella contingudas posare lo mandato feu lo Illustrissim Bisbe de gerona o son Vicari general quant se li presentá la dita buella la qual es del tenor Seguent.

De part del Ill^{re} Sr. y molt reuerent Senyor Jaume Pejoan en S. I. D. canonge de la seu de Gerona vicari en lo espiritual, y temporal general, y official del molt Ill^{re} Sr. D. Franch Pejoan Ardiaca major de la seu, y per preheminencia de son ardiaconat, portant uis de bisbe uacant la sede apostolica a instancia de Franch metge not. Franch quintana mercador, y Andreu Sabar Not. administradors, y pobordes de la confraria sots inuocacio de Sta Catharina de la Vila de Torroella

panyorats, inquietats, agreuats, molestats, lezos, ni injuriats de paraula, ni de fet en publich ni privat directament, ni indirectament per ells, ni altre interposada persona, ni per ningun altre modo impedits per culpa criminal ni per deute o deutes aliens, sino es que en aquells deutes fos principalment obligat, ni etiam en dits casos, sino es que primer se tropia averli donat fatiga. Volem que las ditas almoynas que ajustaran en virtud de dita llicencia, en obras o altres cosas pias de dita casa sian convertidas, manant al officials a sa cezarea magestad subdits a pena de mil florins de or al qui contravindrà y ha altres penas a arbitre de sa magestat, y que la dita Salvaguarda sia publicada ab ben de preconi o alister totas les vegadas apareixerà convenir perque sie a tots notori. Y per major gracia fa franchs libras y inmunes als dits procuradors y baciners, junt ab los bens de tots drets de pontatge y barca perpetuament, en tot lo principat de Catalunya y comptats de Roselló y Cerdanya, com llargament estas y altres cosas estan contingudas en dit privilegi trobaran en lo llibre de privilegis de la universitat, y tambe en lo llibre tinch fet de tots los actes a dita Capella pertanyents.

No obstant que esta finida y acabada per ser de set anys, no deixaré de posar indulgencia plenaria y remició de tots los pecats a qualsevol christia, qui rebuts los Sagraments de penitencia y eucharistia visitaran la dita Capella de Sta. Catharina lo dia de dita Sta., desde las primeras vespras de la vigilia fins lo endema a la posta del sol, y allí pregaran per la pau y concordia dels princeps Chistians, estirpació de las heregias y exaltació de la Sta. mare Iglesia, consedida per

Ignocencio deze en la iglesia de Deu benebenturadament regnant. Dat en Roma, en Sta, Maria la major, sots lo anell del pescador als 12 maig any 1653, lo any nove de son pontificat, com llargament consta ab la bulla que trobaran en lo arxiu de dita capella numero 1.

Una de las majors gracias consedidas a la dita Capella y casa de Sta, Catharina en la montanya de Mongri, terme de la vila de Torroella de Mongrí, bisbat de Gerona, es la Confraria que ha consedida Alexandro Septimo, en la iglesia de Deu benabenturadament regnant, ab sa butlla dada en Roma en Sta. Pere als 2 de abril 1659, lo any quart de son pontificat, la qual butlla trobarán en lo arxiu de dita Capella número 5, y perque conste de les indulgencias en dita butlla contingudas, posare lo mandato feu lo Illustrissim Bisbe de Gerona o son Vicari General, quant se li presentá la dita butlla, la qual es del tenor Seguent:

De part del Iltre. Sr. y molt reberent Senyor laume Pejoan en S.T.D., canonge de la seu de Gerona, bicari en lo espiritual y temporal general, y oficial del molt Iltre. Sr. D. Franch Pejoan Ardiaca major de la seu, y per prehemencia de son ardiaconat portant veus de bisbe, vacant la sede apostolica, a instancia de Franch Metge, notari, Franch Quintana, mercader, y Andreu Sabat notari, administradors y pobordes de la confraria sots invocació de Sta. Catharina de la vila de Torroella

66. de mongri instituïda, y fundada senotificia com lo most-
St Pare Alexandro Papa septimo en la iglesia de Deu
regnant absas lletias apostolicas perpetuament durado-
ras dadas en Roma en St Pera Sots lo anell del pesca-
dor als 2 del mes de abril 1659. del pontificat desa sen-
taclat lo any quant adit St Vicari, y Oficial en llur pro-
pia forma exhibida, y presentada ha conseedit, y conse-
deix avols faels Christians aixi homens, com donas
qui de aqui al devant entrara en dita confraria lo dia de
llur primera entrada si uerament penedits, y confessats
rebran lo S^ssim Sagrament de la Eucharistia indulg-
encia plenaria, y remissio de tots sos pecats.

Item als mateixos confreres, y confraresses qui ara son
y per temps seran ahont se uulla que morian uerame-
nt penedits, y confessats, y rebuda la sacra comunió, ó en-
cas no hauran pagut alomenos contrits en lo article de la
mort de boca si podran, ó sino de cor inuocats deuotament
lo dulcissim nom de Iesus indulgencia plenaria, y remissio
de tots los pecats.

Item als mateixos confreres, y confraresses tambe ueram-
ents penedits, y confessats, y rebuda la Sacra comunió qui
deuotament uisiteran dita iglesia, y Capella, ó oratori lo
dia de la festa de la mateixa Sta Catharina desde las
primeras uesprias fins lo Sol post del dia de la matei-
xa festa, y allí pregaran a N. S. Deu per la pau, y con-
cordia entre los principis Christians, y exaltacio de la Sta
mra iglesia extirpacio de les erigias indulgencia plena-
ria, y remissio de tots los llurs pecats.

67
Item als mateixos confreres, y confraresses a ipi mateix
uerament penedits, y confessats, y rebuda la sacra co-
munió que deuotament uisiteran la dita iglesia, o capella
ó oratori los dias de la festa de ls S^{ts} cosma, y S^t De-
mia, y en lo tercer dia de pasqua de resurreccio del S^t
y de Pente costas, y de St Baldiri desde las primeras
uesprias fins lo Sol post del dia de quiscuna de ditas
festas, y allí pregaran a N. S. Deu com dalt está dit
per cada dia dels predits cent anys, y set cente-
nos de perdo.

Item als mateixos confreres, y confraresses cada vegada
que en las missas, y altres diuins officis que en la dita
iglesia capella, ó oratori se celebraran, ó reciteran, ó en las
congregacions publicas, ó privadas de dita confraria
ahont se uulla feadoras seran presents sepana dies de
perdo.

Item als mateixos confreres, y Confraresses que aculliran
los pobres en casa sepana dies de perdo.

Item als mateixos confreres, y confraresses que compan-
dien, ó faran campondre, ó juns ueuran la pau entre,
los enemichs sepana dies de perdo.

Item als mateixos Confreres, y confraresses que acom-
panyaran los coses dels difunts tant de confreres, y
confraresses de dita confraria com de altres a la Sepul-
tura sepana dies de perdo.

Item als dits confreres, y confraresses que entrecin-
dian a qual se qual professo de llicencia del ordinari fea-
dara sepana dies de perdo.

de Mongrí, instituida y fundada, se notifica com lo molt St. Pare Alexandro, Papa septim en la iglesia de Deu, regnant ab sas lletras apostolicas perpetuament duradoras, dadas en Roma, en St. Pera sots lo anell del pescador, als 2 del mes de abril 1659, del pontificat de sa sentedat, lo any quart a dit Sr. Vicari y Official en llur propia forma exhibida y presentada, ha consedit y consedeix a tots los faels Christians, aix  homens com donas, qui de aqui al devant entrar  en dita confraria, lo dia de llur primera entrada, si verament penedits y confessats, rebran lo Ssim. Sagrament de la Eucharistia, indulgencia plenaria y remisi  de tots sos pecats.

Item als mateixos confreres y confraressas, qui ara son y per temps seran, ahont se vulla que morian, vehement penedits y confessats y rebuda la sacra comunió, o en cas no hauran pogut, a lo menos contrits en lo article de la mort de boca si podr n o sino de cor invocats devotament lo dulcissim nom de Iesus, indulgencia plenaria y remisi  de tots los pecats,

Item als mateixos confreres y confraressas, també veraments penedits, confessats y rebuda la Sacra comunió, qui devotament visiteran dita iglesia y Capella, o oratori lo dia de la festa de la mateixa Sta. Catharina, desde las primeras vespras fins lo sol post del dia de la festa, y all  pregaran a N. S. Deu per la pau y concordia entre los princeps Christians, y exaltació de la Sta. mare iglesia, extirpació de las eretgias, indulgencia plenaria y remisi  de tots los llurs pecats.

Item als mateixos confreres y confraressas, aix  maleix verament penedits y confessats, y rebuda la sacra comunió, que devotament visiteran la dita iglesia, o capella o los dies de la festa del Sts. Cosma y St. Demia, y en lo tercer dia de pasqua de resurrecció del Sr. y de Pentecostas, y de St. Baldiri, desde las primeras vespras fins lo sol post del dia de quiscuna de ditas festas, y all  pregaran a N.S. Deu, com dalt est  dit, per cada dia dels predits, cent anys y set corentenas de perd .

Item als mateixos confreres y confraressas, cada vegada que en las missas y altres divinals officis, que en la dita iglesia, capella o oratori se celebraran o reciteran o en las congregaciones publicas o privadas de dita confraria ahont se vulla feadoras ser n presents, sexanta dies de perd .

Item als mateixos confreres y confraressas, que aculliran los pobres en casa, sexanta dies de perd ,

Item als mateixos confreres y confraressas, que compondr n o far n compondrer o juns veuran la pau entre los enemichs, sexanta dies de perd .

Item als mateixos confreres y confraressas, que acompanyaran los cossos dels difunts, tant de confreres y confraressas de dita confraria, com de altres, a la sepultura sexanta dies de perd .

Item als dits confreres y confraressas, que entrevindran a qualsevol professó de llicencia del ordinari feador, sexanta dies de perd .

68 y temporal official del Illustrissim, y R^{mo} Sr Don
Fra Gregori de Percero per la gracia de deu, y de la Sta sede
apostolica Bibe de Gerona, y del Consell de sa magestat.
Als R^{ts} Sagrista, y preueras dela comunitat dela iglesia
parroquial de sant Genis, y Magnifichs Consols, y Con-
sell dela uila de torroella de mongri Salut en lo S^o Sa-
piau com per lo Doctor en S. T. Mateu morato preuere
y Domer dela iglesia parroquial dela uila dela Bisbal
nos es estat exhibit, y presentat un acte utentich rebut
en poder de Antoni axada notari publich de Bar-
celona als 10. de Maig del dit any 1642. ablo qual cons-
ta que lo R^{mo} Fra Dalmau Serra mestre en Sacra
Teologia Generalissim mestre de tot lo ordre de N. S.
dela Marce delare demcio de catius christians de una
caixa que esta dins de una hermitari ahont estan mol-
tas reliquias, de or, y argent del monestir real de N. S.
dela Marce dela Ciutat de Barcelona dins la qual caixa
hi ha Reliquias de Molts S^{ts} de diuersos Summo pon-
tifices, y Reys dit monestir donadas en diuersos temps
las quals ab molt gran ueneracio estan ueneradas en la igle-
sia de dit monestir, y entre altres Santas reliquias hi son
las de Sta Catharina V. y M. dela qual caixa dit Gen-
eralissim com ablo mateix acte esta contingut en presen-
cia de dit not. y testimonis haureta una reliquia de dita
Sta Catharina, y aquella posada dins de una capsa de
lusta blanca clara, y sagellada, ablo sagell delareligio
laha entregada, y feta donacio ab dit acte al dit Morato
a electe de que la entregoas, y conignas ala iglesia ahont

69 tindria deuocio, y oberta per nos dita caixa dins de ella au-
em trobat ditareliquia de Sta Catharina la qual es de
la llergavia de cerca de un palm que apar esser de lapã.
torilla dela Carna, y aixi nos ha suplicat li donas.
en llicencia per poder abla ueneracio, y decencia que
deu entregarla a uosaltres perque en dita iglesia parroqu-
ial de Torroella de Mongri sie perpetuament uenera-
da. Y nos plenament informats dela deuocio tenia a
dita Sta Catharina, y que quiscun any lo dia de la sua
festa, y altres dies assenyalsats ab molta gran deuocio
ab solemna professio anau ala Capella dela gloriosa Sa-
nta que esta situada en lo peu de la montanya de mon-
gri en la Vall de nomenada de santa Catharina del ter-
me de dita uila present aquella entotas necessitats
per parroana, y aduocada uostra. Ab tenor dels presents
uos conuedim, y donam llicencia que pugau acceptar
dita santa reliquia, y posar aquella a un reliquiari de
argent perque pugua esser perpetuament uenerada p.
tots los faels Christians, y que lo die que per lo dit
Mateu Morato se fara la entrega se fassen las festas
y demonstracions de alegrias que millor uos aparei-
xara en se delas quals cosas auem manat fer las pre-
sents sota escritas de manostrea, y segelladas ab lo
segell del Vicariat ecclesiastich de Gerona als 30 de
Juliol 1642. Don Fran^{ch} de Aymanich Vicarius
Generalis & Officials de dicti vicarij generalis, &
officialis mandato Antonius marti Not. Vicariatus ge-
runda expedit. Y la R. Comunitat y Consols

Y temporal official del Illustriſſim y Rſſm. Sr. Don Fra Gregori de Percero, per la gracia de Deu y de la ſta. ſede apoſtolica Biſbe de Gerona y del Conſell de ſa mageſtat. Als Rts. Sagriſtá y preveres de la comunitat de la iglesia parroquial de ſant Genis, y Magnifichs Conſols y Conſell de la vila de Torroella de Mongri, ſalut en lo Sr. Sapiau com per lo Doctor en S. T. Mateu Morató, prevere y Domer de la iglesia parroquial de la Vila de la Biſbal, nos es eſtat exhibit y preſentat un acte utentich, rebut en poder de Antoni Axada notari public de Barcelona, als 10 de Maig del dit any 1642, ab lo qual conſta que lo Rſſm. Fra. Dalmau Serra, meſtra en ſacra Teologia, Generaliſſim, meſtre de tot lo ordre de N.S. de la Marce, de la redemció de cautius chriſtians, de una caixa que eſta dins de una hermari, ahont eſtan moltas reliquias de or y argent del moneſtir real de N. S. de la Marce, de la ciutat de Barcelona, dins la qual caixa hi ha Reliquias de Molts Sts. de diversos Summo pontifices y Reys, dit moneſtir donadas en diversos temps, las quals ab molt gran veneració, eſtan veneradas en la iglesia de dit moneſtir, y entre altres Santas reliquias, hi ſon las de Sta. Catharina V. y M., en la qual caixa, dit Generaliſim com ab lo mateix acte eſta contingut, en preſencia de dit notari y testimoniſ, ha treta una reliquia de dita Sta. Catharina, y aquella poſada dins de un capsa de fuſta blanca, cloſa y ſagellada, ab lo ſagell de la religió, la ha entregada y feta donació ab dit acte, al dit Morató, a efecte de que la entregas y conſignas a la iglesia ahont tindría devoció, y oberta per nos dita caixa, dins de ella avem trobat dit reliquia de Sta. Catharina, la qual es de la llargaria de cerca de un palm, que

apar eſſer de la patorilla de la Cama, y així nos ha ſuplicat li donas en llicencia per poder ab la veneració y decencia que es deu, entregarla a noſaltres, perque en dita iglesia parroquial de Torroella de Mongri, ſie perpetuament venerada. Y nos plenament informats de la devoció tenia a dita Sta. Catharina, y que quiscun any lo día de la ſua feſta, y altres dies aſſenyalats, ab molta gran devoció, ab ſolemna profeſſó, anau a la Capella de la glorioſa Santa, que eſta cituada en lo peu de la montanya de Mongri, en la Vall de nomenada Sta. Catharina, del terme de dita Vila, prenent aquella en totas neceſſitats per patrona y advocada voſtra. Ab tenor dels preſents, vos conſedim y donam llicencia que pugau acceptar dita ſanta reliquia, y poſar aquella a un reliquiari de argent, perque puga eſſer perpetuament venerada per tots los faels chriſtians, y que lo die que per lo dit Mateu Morató, ſe fará la entrega, ſe faſſen las feſtas y demostracions de alegrias, que millor vos apareixerá, en fe de las quals cosas avem manat fer las preſents ſota eſcritas de ma noſtra, y ſegellades ab lo ſegell del vicariat eccleſiaſtich de Gerona als 30 de juliol 1642. Don Franch de Aymarich, Vicarius Generalis de Officialis de dicti Vicary Generalis Officialis mandato Antonius Martí, notari, Vicariatus Gerunda expedit. Y la R. Comunitat y Conſols,

10
a aquella reuerencia, y honor que deu, y ab molt gran goia
y alegria acceptaren dita reliquia ab moltes accions de gra-
cias ne feren al dit Doctor Mateu morato. tot ho tro-
baran ab lo acte en la notaria de la present uila dit die
yanj. Y la dita uniuersitat en referiment de gracias
feren gran festas comensant lo die antes de la presenta-
cio, que fou la uigilia de dita Sta Catharina ab grans
lluminarias, y inuencions de foeh que sanit a pareixi-
a clar die, y lo endema pujaren dita reliquia ab pro-
feso a la dita Sta Casa, y hermita ab molta solemnitat
y ueneracio, y ab molta musica, y excellentissima Can-
toria ab molt concurs de gent dels hauitans de dita
Vila, y foresters, y despues ensi que totes las uegadas
que pujan ab profeso a la dita Sta casa que quiscun any
que es lo dia de dita Sta a 25. de nouembre, y la tercera
festa de pasqua, y altres uegadas, que la Comunitat
y Uniuersitat per deuocio, o algunas pregaris pujan
ab profeso en dita Sta Casa aportant la dita reliquia
ab lluminaria de atxas ab solemnitat la qual reliquia
esta guarnida en la dita iglesia ab un reliquiari de
plata dorat, y aquella esta guardada en la dita iglesia
ab los demes reliquiaris, y plata de dita iglesia.
Als 25 nouembre 1670. genis alio, y marti mercader
de la uila de torroella de mongri en la capella, y hermita
de dita Sta Casa, y deuant lo altar de aquella presenta a
dita Sta, y per ella als administradors la imatge de pla-
ta de la gloriosa uerge, y martir Sta Catharina ab acte
en la forma seguent.

71
Genis Alio, y marti mercader de la uila de torroella de
mongri bisbat de gerona atenen, y considerant las mer-
ces ha rebudas, y reb quiscun die de la ma de Deu nostre
Sr per medi, y intercessio de la uerge, y martir Sta Catha-
rina alexandrina, y per la deuocio de la sua Sta imatge,
y Sta Casa, y hermita construïda en la montanya de Mon-
gri, y en la uall de aquella, y en lo lloch dit font Avibora
tot terme de la dita uila de torroella de mongri, y per certis
causas a son animo mouents ha fet fabricar una imat-
ge de dita gloriosa Sta de plata de pes de cent nouenta on-
cas, y de alt de tres palms sens la peanya que esta en la
de plata de altura de mes de un palm pera presentar, y do-
nar aquella a dita Sta Casa, y hermita, y com uuy die pre-
sent als 25. nouembre 1670. die de la sua festiuitat, y en di-
ta casa se celebra la festa de dita Sta Catharina ab conuo-
cacio de molta part de hauitans de dita uila uinguts ab
profeso, y molta conuocacio de foresters, y ell dit genis
Alio, y marti haze fera aportar dita imatge de plata
en la dita Santa Casa, y hermita de Sta Catharina, y
deuant dels Magnifichs Ioseph mir, Genis farrey
Ioseph Cors, y marques lo present any consols de la uniu-
ersitat de dita Vila, y com a als administradors majors
ell dit Genis Alio, y marti Andreu Sabat not. y Ioseph
mir y Sanan pages lo corcent- bsennti administradors
de dita Sta casa, y hermita, dona, y presenta a la dita
Santa casa, y hermita dona, y presenta a la dita Sta
casa, y hermita, y a ells, en nom de aquella la dita im-
atge de plata aixi que a quella los dalt dits, y sos predes.

ab aquella reverencia y honor ques deu y ab molt gran goig y alegria, acceptaren dita reliquia, ab moltas accions de gracias ne feren al dit Doctor Mateu Morató. Tot ho trobaran ab lo acte en la notaria de la present Vila, dit die y any. Y la dita universitat en referiment de gracias feren grans festas, comensant lo die antes de la presentació, que fou la vigilia de dita Sta. Catharina, ab gran lluminarias y invencions de foch, que la nit apareixia clar die, y lo endema pujaren dita reliquia ab professó a la dita Sta. Casa y hermita, ab molta solemnitat y veneració, y ab molta musica y excelentissima cantoria, ab molt concurs de gent dels havitans de dita Vila y forasters, y despues ensá que totas las vegades que pujan ab professó a la dita Sta. casa, que quiscun any que es lo dia de dita Sta. a 25 de novembre, y la tercera festa de pasqua, y altres vegadas, que la Comunitat y Universitat per devoció, o per algunas pregarias, pujan ab professó en dita Sta. Casa aportant la dita reliquia, ab lluminaria de atxas, ab solemnitat, la quat reliquia esta guarnida en la dita iglesia, ab un reliquiari de plata dorat, y aquella esta guardada en la dita iglesia, ab los demes reliquiariis y plata de dita iglesia.

Als 25 de novembre 1610, Genis Alió y Marti, mercader de la vila de Torroella de Mongri, en la capella y hermita de dita Sta. Casa y devant lo altar de aquella, presentá a dita Sta. y per ella als Administradors, la imatge de plata de la gloriosa Verge y Martir Sta. Catharina, ab acte en la forma següent:

Genis Alió y Martí, mercader de la vila de Torroella de Mongrí, bisbat de Gerona, atenent y considerant las merces ha rebudas

y reb quiscun die de la ma de Deu, nostre Sr., per medi y intercessió de la Verge y Martyr Sta. Catharina Alexandrina, y per la devoció de la sua Sta, imatge y Sta. Casa y hermita, construida en la montanya de Mongri, y en la vall de aquella, y en lloch dit font Aribosa, tot terme de la dita vila de Torroella de Mongrí, y per certas causas a son animo movents, ha fet fabricar una imatge de dita gloriosa Sta. de plata. de pes cent noranta onzas, y de alt de tres palms, sense la peanya, que es també de plata de alçaria de mes de un palm, pera presentar y donar aquella a dita Sta. Casa y hermita, y com vuy die present als 25 novembre 1670, die de la sue festivitad, y en dita casa se celebra la festa de dita Sta. Catharina, ab convocació de molta part de havitans de dita Vila. vinguts ab professó, y mona convocació de forasters, y ell dit Genis Alió y Martí, haje feta aportar dita imatge de plata en la dita sta. casa y hermita de Sta. Catharina, y devant los Magnífichs Ioseph Mir, Genís Farrer, Ioseph Cors y Marques, lo present any Consols de la Universitat de dita vila y com atals administraots majors, el dit Genís Alió y Martí, Andreu Sabat, notari y Ioseph Mir y Sanan, pagés, lo corrent bienni administradors de dita Sta. casa y hermita, dona y presenta a la dita sta. casa y hermita y a ells en nom de aquella, la dita imatge de plata, així que aquella los dalt dits y sos predeessors

sesors en dit nom hagen de tenir, y possehir ab los pactes y condicions sequens.

Primerament que en ningun temps pogan uendrer aquella ni per obras de dita Sta casa, y hermita, ni per obras de la iglesia parroquial de dita uila antes hagen de tenir aquella custodia, y guardada junt ab las demes imatges, y plata de la Iglesia de St Genis de la present uila, y quant done van ab inuentari la dita plata de dita iglesia al obtenint lo benefici dit diaconil junt ab ella li donen dita imatge com de present la encomanen ab lo present acte al R. P. Fr. carbonell preuere present obtenint dit benefici, y que quis cuna uergada trauera la demes plata en lo altar major p. adorno de aquell haze de traure la dita imatge de dita Sta Catharina.

Item que sempre, y quant trauran per las professors las demes imatges de plata de dita iglesia tingan de traure aquella, y anar en lo lloch li especta especialment en las professors del dia de corpus y lo dia de la octaua y lo dia de St Genis, y los demes dias apareixerá als Srs Consols traure aquella.

Item que lo die de Sta Catharina, y la ultima festa de Pasqua de resurreccio, que se acostuma de anar ab professors a la dita Sta Casa, y hermita tingan los obrers o administradors de ser a portar la dita imatge en ditas professors, prometeru dit Genis alió, y marti tant quant uura, y despues los hereters, y sucesors, y administradors ad imperpetuum pagar, y donar adits administradors 109 Bar. quiscun any lo dia de Sta Catharina, y per so

ne obliga sosbers de presens de y en las demes professors faran fer la uniuersitat a dita casa, si apareixerá als Srs Consols la pogan fer a portar en ditas professors. Item que no obstant lo dit queda dita imatge estiga encomanada a custodia ab las demes imatges de plata de la obra de la iglesia de St Genis de dita uila ab tot uull que los administradors de dita Casa, y hermita sien los duenyos, y Srs de dita Imatge en nom de dita casa, y hermita, y sempre y quant en algun temps tant per que en dita casa si ses conuent, com tanbe per que en ella se ha uitas molta gent, y estigues segura de lladres, a coneguda dels Magnífichs Consols qui seran de dita uila y administradors de dita casa, y a ells apareixerá que la dita imatge pugavestar ab seguretat en dita Sta Casa que en tal cas, no pogan dits administradors ser impedits per ninguna persona de qualse uol grau, y estament que sia de a portaren, y tenir aquella en dita Sta Casa y hermita, y no ala obra parroquial, y los dits Consols, y administradors acceptan la dita donació, y presentació en la forma dalt dita com llargament consta ab lo dalt dit y calendat acte; en lo qual foren testimonis lo Magnífich Joseph Pages procurador real de la uila y Baronia de Torroella de Montgrí com fete de Solterra Don Joan de Guirera y de Guiró lo qual acte trobaran en lo libre dels actes de dita Sta casa.

C. A. XII. B. Q. V. SE DONA
fi al present Llibre

en dit nom hagen de tenir, y primerament, que en ningun temps pogan vendrer aquella, ni per obras de dita Sta. Casa y hermita, ni per obras de la iglesia parroquial de dita Vila, antes hagen de tenir aquella custodiada y guardada junt ab las demes imatges y plata de la iglesia de St. Genis de la present Vila, y quant donevan ab inventari la dita plata de dita iglesia al obtenint lo benefici dit diaconil, junt ab ella li donen dita imatge com de present la encomanen ab lo present acte al Rv. Pere Carbonell, prevere present, obtenint dit benefici y que quiscuna vegada traurá la demes plata en lo altar major per adorno de aquell, haje de traurer la dita imatge de dita Sta. Catharina.

Item que sempre, y quant trauran per las professons las demes imatges de plata de dita iglesia, tingan de traurer aquella y anar en lo lloch li especta, especialment en les professons del dia de corpus, y lo dia de la octava, y lo die de St. Genís, y los demes dias apareixerá als Srs. Consols traurer aquella.

Item que lo die de Sta. Catharina y la ultima festa de Pasqua de resurrecció, que se acostuma de anar ab professó a la dita Sta. Casa y hermita, tingan los obrers o administradors de fer aportar la dita imatge en ditas professons, prometent dit Genis Alió y Martí, tant quant viurá, y después los hereters y succesors y administradors ab imperpetuum pagar y donar a dits administradors 109 Bar. quiscun any, lo día de Sta. Catharina, y perso ne obliga sos bens presens, y en las demes

professons faran fer la universitat a dita casa, si apareixerá als Sr. Consols la pogan fer aportar en ditas professons.

Item que no obstant lo dit, que la dita imatge estiga encomanada a costodia ab las demes imatges de plata de la obra de la iglesia de Sant Genís de dita Vila, ab tot vull que los administradors de dita Casa y hermita sien los duenyos y Sres. de dita imatge, en nom de dita casa y hermita, y sempre y quant en alguns temps tant perque en dita casa si fes convent, com també perque en ella se havitas molta gent, y estigues segura de lladres, a coneguda dels Magnífichs Consols qui serán de dita Vila y administradors de dita Casa, y a ells apareixerá que la dita imatge puga estar ab seguretat en dita Sta. Casa, que en tal cas no pogan dits administradors ser impeditos per ninguna persona de qualsevol grau y estament que sie, de aportarsen y tenir aquella en dita Sta. Casa y hermita, y no a la obra parroquial, y los dits Consols y Administradors acceptan la dita donació y presentació, en la forma dalt

dita, com llargament consta ab lo dalt dit y calendat acte, en lo qual foren testimonis lo Magnífich Ioseph Pages procurador real de la Vila y Baronia de Torroella de Mongrí, compte de Solterra, Don Ioan de Carriera y de Gurb, lo qua! acte trobarán en lo llibre dels actes de dita Sta. Casa

74 Sic lo ultim del present llibre de que auria menester molt paper per posar, y asentar lo que han donat los Deuots de Sta Catharina per merces rebudas de N. S.^r per medi de aquella adita S.^{ra} Casa, y hermita desde 180. anys ensaq. es fabricada com se ueu en dita casa hi trobaran en aquella pues per la gracia de Deu no falta ni ha faltat ornaments per sinch altars hi ha en la iglesia coes lo altar major de dita S.^{ra} lo de nostra S.^{ra} dels Dolors del St Christ de St Baldiri, y dels Sts Merces Cosme, y St Demia ni falhan casullas, albas corporals missals per a dir missa tot presentat per deuots com paden ueuer y ab abundancia de presentallas, de or, argent, perlas, corals, Sera, montallas, y altres presentallas, y de quatre anys a esta part moltes, y especialment la palma de argent aporta en la ma li ha aportada lo Ill.^{re} y R.^e Sr Miquel Perpinya Canonge de la seu de Gerona natural de la uila de Ulla Llarocla te en lo costat que es de argent li ha donada, y presentada la S.^{ra} muller de Sabastia Llacina de Ripoll. La corona de argent que aporta quiscun die per que ja ni ha altre de major la ha presentada la S.^{ra} Maria Vicens, y Duch muller de Narcis Duch y Vicens apotecari de Gerona. La imatge de un christo de or macis fent ab lo abre te de or macis lo ha presentat aua dos anys la muller M.^{ra} olguer Cirurgia de la present uila ab testaments molts deuots han deixat en dita casa pera fer hobias especialment L. Doctor

75 Miquel Fuster preuere, y Rector de St Iscle de coll tot natural de dita uila deixa per obras en dita casa 3000 segons diuhen, y se ueu ab las armas los passats de la casa de fuster han fet lo retaule de nostra S.^{ra} dels Dolors en dita casa. Lo R.^e Bernat Garau preuere, y Rector de la Roeca prop Granulles deixa 1900, y moltes altres personas y tants altres que seria nunca acabar, y tot lo predit es per tantas merces alcanza de Deu Nostre S.^r nostra S.^{ra} Catharina per medi de la deuocio tenen en la dita S.^{ra} imatge, y casa en la dita montanya de mongri. ab que se dona li en lo present llibre primer Nostre Sr Deu Iesuchrist per medi de dita nostra S.^{ra} Catharina nos uulla donar bona fi.
Titol del Segon llibre sera y en lo qual contindra moltes marauellas obradas per Deu N. S. a intercesio de la uerge, y martir S.^{ra} Catharina, y la deuocio tenen a sa santa casa imatge situada en la hermita de la Montaña de mongri com ueuran ab los capitols Seguens.

CAPITOL 12

AB QUE SE DONA FI AL PRESENT LLIBRE

Sie lo ultim del present llibre de que auria menester molt paper per posar, y asentar lo que han donat los Devots de Sta. Catharina per merces rebudas de N. Sr. per medi de aquella a dita Sta. Casa y hermita, desde 280 anys ensa que es fabricada com se veu en dita casa, hi trobaran en aquella pues per la gracia de Deu no falta ni ha faltat ornaments per sinch altars hi ha en la iglesia, ço es lo altar major de dita Sta., lo de nostra Sra. del Dolors, del St. Christo, de St. Baldiri y dels Sts. Metges Cosme y St. Demia, ni faltan casullas, albas, corporals,

missals pera dir missa, tot presentat per devots, com poden veurer ab abundancia de presentallas de or i argent, perlas, corals, sera, mortallas y altres presentallas, y de quatre anys a esta part molts y especialment la palma de argent aporta en la ma, li ha aportada lo Illtre. y Rte. Sr. Miquel Perpinya, Canonge de la seu de Gerona, natural de la vila de Ullá. La roda te en lo costat que es de argent, li ha donada y presentada la Sra. muller de Sabastia Lacuna de Ripoll. La corona de argent que aporta quiscun die (perque ja ni altre de major), la presentada la Sra. Maria Vicens y Duch, muller de Narcis Duch y Vicens, apotecari de Gerona, la imatge de un Christo de or macis, junt ab lo abre te de or masis, lo ha presentat aurá dos anys, la muller Mn. Oliver, cirurgiá de la present Vila, ab testaments

molts devots, han deixat en dita casa pera fer hobras, especialment lo Doctor Miquel Fuster, prevere y Rector de St. Iscle de Coll Tort, natural de dita vila, deixa per obras en dita casa 300 lliuras, segons diuen y se veu ab las armas los passats de la casa de Fuster, han fet lo retaula de nostra Sra. dels Dolors, en dita Casa. Lo Rv. Bernat Garau, prevere y Rector de la Roca, prop de Granulles, deixá 190 ll., y molts altres persona, y tants altres que seria nunca acabar, y tot lo predit es per tantas merces alcanza de Deu Nostre Sr., nostra Sta. Catharina per medi de la devoció tenen en la dita Sta. imatge y casa en la dita montanya de Mongrí, ab que se dona fi en lo present llibrer primer, Nostre Sr. Deu lesuchrist per medi de dita nostra Sta. Catharina, nos vulla donar bona fi.

Titul del Segon llibre será, y en lo qual contindrà, molts maravellas obradas per Deu N. S. a intercesió de la verge y martir Sta. Catharina, y la devoció tenen a sa santa imatge, situada en la hermita de la montanya de Mongrí, com veuran ab los capitols següents.

